

Rapport quickscan natuurwaarden

Zijlhoek en De Woerd - Zuid, Valkenburg

Status van het
document:

Definitief

Datum: 24-10-2025

Sweco Nederland B.V.
Onderwerp
Projectnummer
Klant
Auteur
Gecontroleerd door
Vrijgegeven door
Datum
Versie
Documentreferentie

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
2	Gebiedsbeschrijving	5
2.1	Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving	5
2.2	Toekomstig gebruik van het deelgebied en voorgenomen ingrepen	8
3	Wettelijk kader	9
4	Onderzoeksmethodiek	10
5	Aangetroffen en te verwachten beschermde soorten	11
5.1	Vogels	11
5.2	Vleermuizen	16
5.3	Grondgebonden zoogdieren	20
5.4	Reptielen	21
5.5	Amfibieën	21
5.6	Vissen	21
5.7	Ongewervelden	22
5.8	Planten	23
5.9	Specifieke zorgplicht	23
6	Toetsing aan soortenbescherming	25
6.1	Broedvogels	25
6.2	Vleermuizen	26
6.3	Steenmarter	27
6.4	Rugstreepad	28
6.5	Platte schijfhoren	28
6.6	Algemene grondgebonden zoogdieren en amfibieën	28
6.7	Specifieke zorgplicht	29
6.8	Overige soort(groep)en	29
7	Toetsing aan gebiedsbescherming	30
7.1	Natura 2000	30
7.2	Natuurnetwerk Nederland	31
8	Houtopstanden	32
9	Samenvatting en conclusies	33
	Geraadpleegde bronnen	36
	Bijlage 1 Natuurwetgeving en doelen Natura 2000	37
	Bijlage 2 Natuurwetgeving Natuurnetwerk Nederland	39
	Bijlage 3 Omgevingswet	40

1 Inleiding

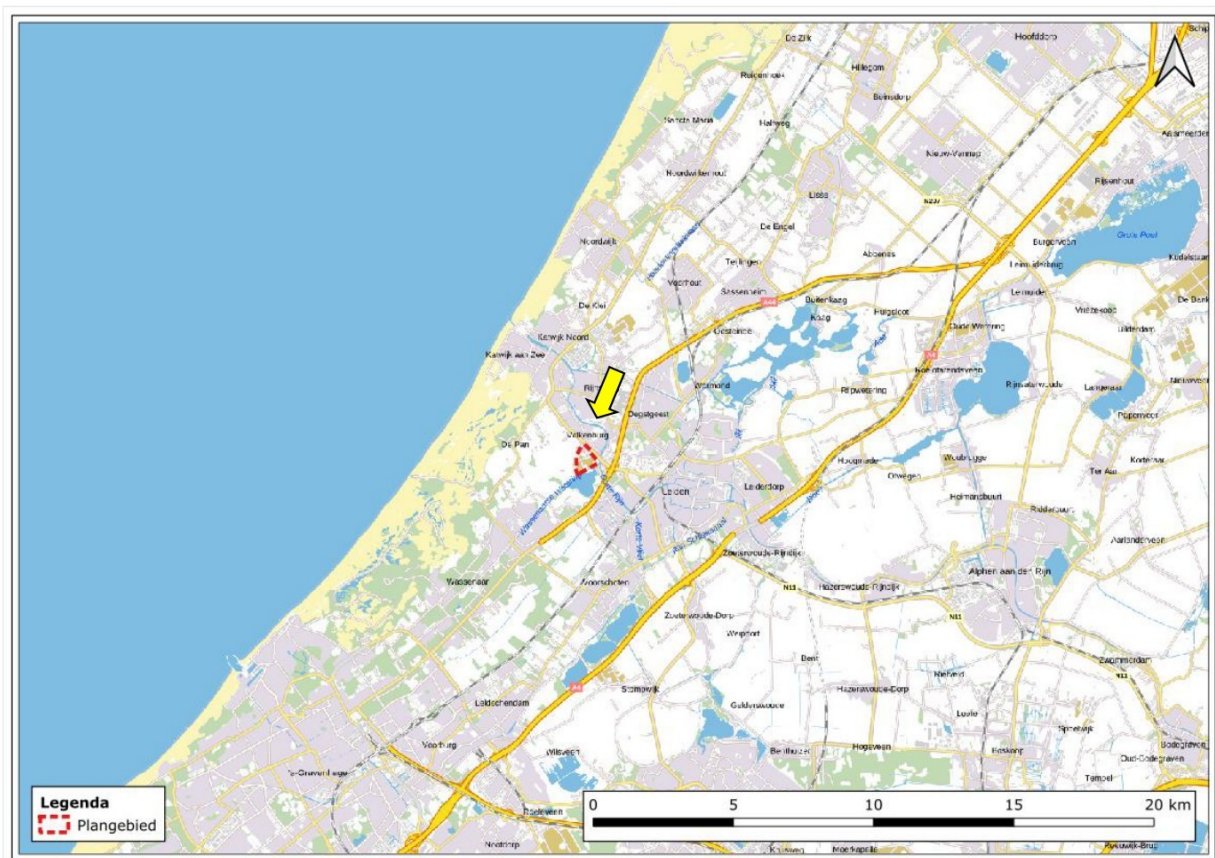
Sweco heeft van REDC V-Burg Dev B.V. opdracht gekregen voor het uitvoeren van een quickscan natuurwaarden bij de Zijlhoek en De Woerd te Valkenburg (Zuid-Holland). De quickscan is uitgevoerd in het kader van de voorgenomen sloop- en nieuwbouw op de onderzoekslocatie.

Deze quickscan heeft als doel in te schatten of er op de onderzoekslocatie planten- en diersoorten aanwezig of te verwachten zijn, die volgens de natuurbescherming onder de Omgevingswet een beschermde status hebben en die mogelijk negatieve invloed kunnen ondervinden door de voorgenomen ingreep. Tevens is beoordeeld of de voorgenomen ingreep invloed kan hebben op Natura 2000-gebieden, houtopstanden die middels de Omgevingswet zijn beschermd, of op provinciaal beschermde gebieden zoals het Natuurnetwerk Nederland.

2 Gebiedsbeschrijving

2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving

De onderzoekslocatie (± 30 ha) ligt bij de Zijlhoek en De Woerd te Valkenburg (Zuid-Holland). In figuur 2.1 is de topografische ligging van de onderzoekslocatie weergegeven.

Figuur 2.1 Topografische ligging van het plangebied.

De onderzoekslocatie betreft een glastuinbouwgebied gelegen nabij het Valkenburgsemeer. De onderzoekslocatie bestaat uit een aaneengesloten gebied dat wordt gekenmerkt door een mix van glastuinbouw, schuren, loodsen en woningen, omgeven door meerdere watergangen en groenstroken. Binnen het gebied staan diverse kassen, enkele woningen, en verschillende opstallen van onder meer baksteen, golfplaten en kunststof platen. Er zijn geen bomenrijen aanwezig. De watergangen vervullen een belangrijke rol in de begrenzing en structuur van het gebied.

Aan de westkant grenst het gebied aan buitengebied en op circa 500 meter ligt voormalig vliegveld Valkenburg en aan de oostkant wordt de onderzoekslocatie begrenst door de N206.

In figuur 2.2 is een luchtfoto van de onderzoekslocatie en de directe omgeving weergegeven. Figuur 2.3 geeft de te behouden percelen aan op de onderzoekslocatie. Ook zijn de opstallen op de onderzoekslocatie genummerd. Figuur 2.4 t/m figuur 2.12 geven een impressie van de onderzoekslocatie, middels foto's die zijn genomen tijdens het veldbezoek.

Figuur 2.2 Luchtfoto van de onderzoekslocatie.

Figuur 2.3 Luchtfoto van de onderzoekslocatie met de te behouden percelen.

Op het westelijke gedeelte van de onderzoekslocatie zijn drie kassen aanwezig (1 t/m 3 in figuur 2.3). Kassen 2 en 3 zijn in gebruik door Rodewijk Rozen (zie figuur 2.4). Verder staan er vijf losstaande woningen op de onderzoekslocatie waarbij de woningen aan Zijlhoeklaan 5 en 7 behouden blijven met de voorgenomen ingreep. Alle woningen zijn opgetrokken uit baksteen en hebben een zadeldak als dakbedekking (zie figuur 2.5). Ten westen van kas 1 is een ondergrondse bunker aanwezig (zie figuur 2.6).

Figuur 2.4 Kas 3 op de onderzoekslocatie.

Figuur 2.5 Woningen aan de Zijlhoeklaan 6 met kas 2 en 3 in de achtergrond.

Figuur 2.6 Ondergrondse bunker aan de westzijde op de onderzoekslocatie.

Het middelste gedeelte van de onderzoekslocatie is voor het overgrote deel kas 4. Deze kas was in gebruik door Royal van Zanten (zie figuur 2.7). Ook staan er twee woonhuizen voor die zijn opgetrokken uit baksteen met overhangende kantpannen (zie figuur 2.8). Aan de zuidwestzijde van kas 4 is een grasveld aanwezig (zie figuur 2.9). Er staan daarnaast aan de noordzijde enkele bomen.

Figuur 2.7 Kantoorgebouw bij kas 4.

Figuur 2.8 Woning nummer 13 op de onderzoekslocatie.

Figuur 2.9 Grasveld ten westen van kas 4.

Het oostelijk gebied ligt ten westen van de Voorschotenweg en ten zuiden van de Zonneveldslaan. Hier staat kas 5 (zie figuur 2.6), een moestuin met composthoop (zie figuur 2.7) en watergangen, en vier woningen die behouden blijven aan de noordzijde. De zuidzijde van het oostelijke gebied wordt omringd door watergangen en de Voorschoterweg. Dit gebied bevat twee kassen (6 en 7 in figuur 2.3), twee schuren en drie woningen, die ook behouden blijven. Op het terrein staan enkele schuren met golfplaten, mogelijk met asbesthoudende daken, en er ligt deels braakliggend terrein (zie figuur 2.8).

Figuur 2.10 Kas 5 op de onderzoekslocatie, kijkrichting zuidoost.

Figuur 2.11 Composthoven met een moestuin op de onderzoekslocatie.

Figuur 2.12 Overzichtsfoto bij Voorschoterweg 26-C, kijkrichting west.

2.2 Toekomstig gebruik van het deelgebied en voorgenomen ingrepen

De initiatiefnemer is voornemens een farmaceutisch bedrijf te realiseren. Er is nog weinig bekend over de exacte werkzaamheden die uitgevoerd gaan worden. Er wordt derhalve uitgegaan van een *worst-case scenario*, waarin alle bomen worden gekapt, alle opstallen worden geamoveerd (exclusief de te behouden percelen in figuur 2.3) en watergangen worden gedempt.

3 Wettelijk kader

De toetsing is uitgevoerd in het kader van de Omgevingswet (Ow). Voor de teksten van de Ow wordt verwezen naar: wetten.overheid.nl. In bijlagen 1 en 2 van dit rapport wordt nader ingegaan op het toetsingskader voor beschermde gebieden. Omdat effecten grotendeels uit te sluiten zijn op beschermde gebieden en houtopstanden wordt het wettelijk kader voor beschermde gebieden en houtopstanden hier verder niet besproken.

Activiteiten die mogelijke gevolgen hebben voor in het wild levende dieren of planten zijn in de Ow gedefinieerd als flora- en fauna-activiteiten. De Ow geeft regels over flora- en fauna-activiteiten om van nature in Nederland levende planten en dieren te beschermen. In het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal), onderdeel van de Ow, wordt onderscheid gemaakt tussen de volgende drie beschermingsregimes waarvoor onder voorwaarden een omgevingsvergunning kan worden aangevraagd:

- § 11.2.2: omgevingsvergunning *soorten Vogelrichtlijn*.
- § 11.2.3: omgevingsvergunning *soorten Habitatrichtlijn*.
- § 11.2.4: omgevingsvergunning *andere soorten* (Bijlage IX Bal).

Voor elk beschermingsregime zijn de vergunningplichtige gevallen en de vergunningvrije gevallen bepaald. Provincies regelen in een omgevingsverordening of en voor welke flora- en fauna-activiteiten geen vergunningplicht geldt (de vergunningvrije gevallen). In deze rapportage wordt onderscheid gemaakt tussen streng beschermde soorten (vergunningplichtige gevallen) en licht beschermde soorten (vergunningvrije gevallen).

In de paragrafen waarin de voorwaarden voor een omgevingsvergunning worden besproken, wordt ook benoemd op welke soorten deze bescherming van toepassing is.

Europees beschermde dier- en plantensoorten

Schadelijke handelingen en soortenlijsten staan beschreven in:

- Vogelrichtlijn, Artikel 1 (artikel 11.37 Bal);
- Habitatrichtlijn, Bijlage IV (artikel 11.46 Bal).

Andere beschermde dier- en plantensoorten

Schadelijke handelingen en soortenlijsten staan beschreven in:

- Bijlage IX (artikel 11.54 Bal).
- A. Zoogdieren, amfibieën, reptielen, dagvlinders, libellen en kevers (artikel 11.54 Bal, 1e lid, onder a).
- B. Vaatplanten (artikel 11.54 Bal, 1e lid, onder c).

Vogels met jaarrond beschermde nesten

Indicatieve lijst jaarrond beschermde vogelnesten (RVO).

De specifieke zorgplicht voor flora- en fauna-activiteiten heeft een breder toepassingskader dan de drie hierboven genoemde beschermingsregimes. De specifieke zorgplicht is van toepassing op van nature in Nederland in het wild voorkomende (artikel 11.27 lid 2a, Bal):

- soorten van de Vogelrichtlijn (Bijlage I Vogelrichtlijn);
- geregeld in Nederland voorkomende trekvogelsoorten, die niet in Bijlage I van de Vogelrichtlijn zijn genoemd;
- soorten van de Habitatrichtlijn (Bijlage II, IV, V Habitatrichtlijn);
- soorten dieren of planten die zijn opgenomen op de Rode Lijsten, en;
- nationaal beschermde soorten (Bijlage IX Bal).

In deze rapportage worden soorten vermeld op de Vogelrichtlijn, Bijlage IV van de Habitatrichtlijn en nationaal beschermde soorten zoals opgenomen in Bijlage IX van het Bal kortweg aangeduid als '*beschermde soorten*'. De soorten van Bijlage II en V van de Habitatrichtlijn en van de Rode lijst die niet in de categorie '*beschermde soorten*' vallen worden in dit rapport aangeduid als '*Rode lijst soorten*'.

4 Onderzoeksmethodiek

Het onderzoek is uitgevoerd middels een bureauonderzoek en een veldbezoek. Op deze wijze is inzicht verkregen in de aanwezigheid van geschikt habitat en de daarbij te verwachten beschermde soorten, gesitueerd op of nabij de onderzoekslocatie.

Het veldbezoek is afgelegd op 26 september 2025. Tijdens dit veldbezoek is de gehele onderzoekslocatie, alsmede de directe omgeving beoordeeld. De weersomstandigheden waren gunstig: 13 °C, droog en bewolkt. Gedurende het veldbezoek is gelet op de mogelijke aanwezigheid van beschermde en bedreigde soorten op basis van het aanwezige habitat met behulp van een verrekijker. De bebouwing, op de aanwezige bunker na, is niet van binnen geïnspecteerd, maar er was ook geen aanleiding toe omdat er geen zichtbare openingen van buitenaf naar binnen waren.

Aan de hand van verspreidingsatlassen, andere standaardwerken en op basis van “*expert judgement*” is nagegaan welke bijzondere planten- en diersoorten er voor kunnen komen op de onderzoekslocatie. Actuele verspreidingsgegevens van flora en fauna zijn uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) opgevraagd (in een straal van 3 kilometer rondom de projectlocatie van de afgelopen 5 jaar). Ook zijn gegevens omtrent gebiedsbescherming van de provincie Zuid-Holland opgevraagd.

De quickscan natuurwaarden is een toets van de ecologische potenties van de onderzoekslocatie. In het kader van het aspect soortenbescherming betreft een quickscan geen volwaardig soort(en)-specifiek onderzoek. Er zijn in het onderhavige onderzoek geen inventarisaties uitgevoerd naar soorten en soortgroepen. Een ecologische inventarisatie beslaat meestal meerdere veldbezoeken gedurende de voor de soortgroep meest gunstige periode van het jaar.

5 Aangetroffen en te verwachten beschermde soorten

Het voorkomen van planten- en diersoorten in een gebied wordt mede bepaald door de aanwezigheid van geschikt leefgebied. Een soort kan in zijn leefgebied gebruik maken van verschillende plekken om te verblijven. Al deze plekken (biotopen) kunnen een bepaalde functie voor de soort vervullen. In dit hoofdstuk wordt op basis van het aanwezige habitat/verblijfsmogelijkheden samen met verspreidingsgegevens beschreven welke beschermde soorten binnen de onderzoekslocatie kunnen voorkomen. Afhankelijk van de soort wordt ingegaan op de potentiële aanwezigheid van vaste rust- of voortplantingsplaatsen, foerageergebied en verbindingroutes. Tevens wordt beoordeeld of de voorgenomen plannen een negatief effect kunnen hebben op de mogelijk aanwezige beschermde soorten. In hoofdstuk 6 wordt beschreven welke juridische implicaties dit voor het project heeft.

5.1 Vogels

5.1.1 Broedvogels (nesten jaarrond beschermd)

Er zijn broedvogels waarvan de nesten ook beschermd zijn op het moment dat ze niet voor de voortplanting in gebruik zijn. Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF zijn in de omgeving van de onderzoekslocatie waarnemingen bekend van: steenuil, gierzwaluw, huismus, roek, grote gele kwikstaart, kerkuil, ooievaar, slechtvalk, boomvalk, buizerd, havik, ransuil, sperwer, wespandief, zwarte wouw. Van deze soorten kan de slechtvalk op voorhand worden uitgesloten. Deze soort broedt enkel op hoge stenige bebouwing, zoals kantoorgebouwen, torens en fabrieksschoorstenen, welke niet aanwezig is op de onderzoekslocatie.

De **gierzwaluw** en **huismus** zijn koloniebroeders die in Nederland gebonden zijn aan gebouwen als broedlocatie. Nestlocaties van gierzwaluwen worden aangetroffen in kleine holtes in bebouwing, op minimaal drie meter hoogte. De huismus maakt gebruik van nissen in het dak, onder dakpannen of andere geschikte invliegopeningen, zoals gaten en kieren om te broeden. Enkele woningen op de onderzoekslocatie zijn geschikt voor de huismus omdat deze woningen dakpannendaken betreffen met ruimte onder de eerste rij dakpannen of andere geschikte ruimtes waar deze soort kan broeden (zie figuur 5.1). Het betreffen de woningen op Zonneveldslaan 9, 11 en 13 en op Zijlhoeklaan 6 en 8 (zie figuur 5.2). Ook de te behouden woningen aan de oostzijde worden geschikt geacht voor de huismussen om tot broeden te komen. Ondanks dat deze niet gesloopt worden kunnen, afhankelijk van de aard van werkzaamheden, potentiële nestlocaties in deze woningen negatieve effecten ondervinden door verstoring en verwijderen van mogelijk essentieel leefgebied. Hierdoor wordt nader onderzoek naar essentiële functies ten behoeve van de huismus nodig geacht (zie hoofdstuk 6).

Verder is de bebouwing bij Zijlhoeklaan 6 en 8 geschikt voor gierzwaluwen om te verblijven. Deze woningen beschikken, in tegenstelling tot de overige woningen die gesloopt worden, over genoeg ruimte bij de overhangende kantpannen voor de gierzwaluw om tot broeden te komen. Ook mogelijke nestlocaties bij de woningen die behouden blijven kunnen mogelijk verstoord raken door de werkzaamheden (zie figuur 5.3). Nader onderzoek naar de gierzwaluw wordt derhalve nodig geacht (zie hoofdstuk 6).

Figuur 5.1 Woning bij de Zonneveldselaan 9.

Figuur 5.2 Geschikte woningen op de onderzoekslocatie voor de huismus (geel gearceerd).

Figuur 5.3 Geschikte woningen op de onderzoekslocatie voor de gierzwaluw (geel gearceerd).

De **roek** broedt in kolonieverband in clusters hoge bomen in groen buitengebied maar ook in stadsparken. Nesten van de roek kunnen voorkomen vanaf minimaal zeven meter hoogte maar doorgaans bevinden de nesten zich op een hoogte van 14 meter of hoger. Op en nabij de onderzoekslocatie zijn geen groepen grote nesten waargenomen. Tevens zijn er tijdens het veldbezoek geen (sporen van) roeken waargenomen. Op basis van deze gegevens wordt de roek niet verwacht als broedvogel op de onderzoekslocatie. Nader onderzoek naar de roek wordt derhalve niet noodzakelijk geacht.

De **grote gele kwikstaart** nestelt graag bij stromend water in een nis in een muur, bij boomwortels in natuurlijke oevers en onder bruggen. Dit habitat is niet in geschikte vorm op of nabij de onderzoekslocatie aanwezig. Volgens gegevens van SOVON zijn geen broedgevallen bekend in de omgeving van Valkenburg. Nader onderzoek naar de grote gele kwikstaart wordt derhalve niet nodig geacht.

Ooievaars komen voornamelijk voor in open, natte gebieden, graslanden en agrarische gebieden. De soort bouwt grote nesten op daken, kerktorens, hoogspanningsmasten, speciaal gemaakte platforms op palen en in bomen. De grote en makkelijk te herkennen nesten zijn op of in de nabijheid van de onderzoekslocatie niet aangetroffen. Het gebied kan wel functioneren als foerageergebied voor deze soort. Echter is er voldoende alternatief in de omgeving beschikbaar waardoor dit gebied geen essentieel onderdeel van het foerageergebied van de ooievaar vormt. Negatieve gevolgen ten aanzien van de ooievaar worden derhalve niet verwacht.

De **kerkuil** en **steenuil** hebben een voorkeur voor halfopen tot open landschap, veelal in het boerenland. Ze vestigen zich graag in gebouwen zoals schuren of kerktorens. Daar zoeken deze soorten rustige, donkere schuilhoekjes als roestplaats voor overdag en als nestplaats. Op of in de directe omgeving van de onderzoekslocatie zijn geen geschikte nest- of rustlocaties aangetroffen voor deze soorten. Hierdoor is een

vaste verblijfplaats voor deze soorten niet te verwachten. Wel kan de onderzoekslocatie mogelijk essentieel foerageergebied betreffen voor deze soorten voor nestlocaties in de wijdere omgeving. Het slopen en bebouwen van de onderzoekslocatie kan derhalve een negatief effect hebben op omliggende territoria van deze soorten. Nader onderzoek naar de steenuil en kerkuil (foerageergebied) wordt dan ook noodzakelijk geacht (zie hoofdstuk 6).

De **boomvalk**, **buizerd**, **havik**, **ransuil**, **sperwer**, **wespendief** en **zwarte wouw** zijn soorten die broeden in bossen of half open landschappen waar zij gebruik maken van zelfgemaakte nesten of nesten hergebruiken van andere vogelsoorten in hoge boomtoppen. De havik, buizerd, wespendief en zwarte wouw bouwen grote nesten in bomen (> 1 meter doorsnede). De buizerd kan ook gebruik maken van oude ekster- of kraaiennesten. De sperwer, ransuil en boomvalk gebruiken of oude ekster- of kraaiennesten of bouwen jaarlijks een nieuw nest. Ten zuidwesten van de onderzoekslocatie is een potentieel boomvalknest aangetroffen (zie figuur 5.4 en 5.5). Indien er gewerkt wordt binnen de verstoringssafstand van 75 meter tijdens het broedseizoen van deze soort (begin mei tot begin september), dient vooraf nader onderzoek te worden uitgevoerd om te kijken of dit nest daadwerkelijk in gebruik is. Verder omvat de onderzoekslocatie mogelijk essentieel foerageergebied voor diverse roofvogelsoorten. Nader onderzoek naar de functie als foerageergebied voor roofvogels wordt noodzakelijk geacht (zie hoofdstuk 6).

Figuur 5.4 Potentieel boomvalknest nabij de onderzoekslocatie.

Figuur 5.5 Potentieel boomvalknest in de omgeving van de onderzoekslocatie, inclusief 75 meter verstoringbuffer.

De broedvogels waarvan het nest in uitzonderlijke gevallen eveneens jaarrond is beschermd, zijn voornamelijk hollenbroeders, zoals spechten en mezen, of makers van grote nesten, zoals de ekster en de zwarte kraai. De bomen op en nabij de onderzoekslocatie kunnen nestgelegenheid bieden aan deze soorten. Er zijn in de omgeving echter voldoende alternatieven aanwezig. Er zijn derhalve geen bijzondere ecologische omstandigheden die rechtvaardigen dat de nesten van genoemde soorten op de onderzoekslocatie een jaarrond beschermde status zouden moeten hebben. De woning bij Zijlhoeklaan 6 en 8 kunnen daarentegen wel nestgelegenheid bieden aan de huiswaluw door de aanwezigheid van nestkasten (zie figuur 5.6). In de directe omgeving van de onderzoekslocatie zijn weinig geschikte locaties voor de huiswaluw om te nestelen. Er is in dit geval sprake van een bijzondere ecologische omstandigheid die rechtvaardigt dat aanwezige nesten van de huiswaluw op de onderzoekslocatie een jaarrond beschermde status zouden moeten hebben. Voorafgaande aan de sloop van het gebouw dient te worden onderzocht of de huiswaluw gebruik maakt van de onderzoekslocatie (zie hoofdstuk 6).

Figuur 5.6 Potentieel geschikte woningen voor de huiszwaluw op de onderzoekslocatie.

5.1.2 Overige broedvogels

De beplanting op de onderzoekslocatie kan nestgelegenheid bieden aan broedvogelsoorten zoals de merel, winterkoning, roodborst, putter en heggenmus. De nesten van deze soorten zijn alleen beschermd op het moment dat ze als zodanig in gebruik zijn. Overtredingen van verbodsbepalingen uit de Omgevingswet zijn te voorkomen (hoofdstuk 6).

5.2 Vleermuizen

Volgens verspreidingsgegevens en de verspreidingsatlas van de NDFF is de onderzoekslocatie gelegen in een deel van Nederland waar de volgende vleermuissoorten kunnen voorkomen: meervleermuis, baardvleermuis, bosvleermuis, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, kleine dwergvleermuis, rosse vleermuis, laatvlieger, ruige dwergvleermuis en watervleermuis.

Bij verblijfplaatsen van vleermuizen is onderscheid te maken tussen een zomerverblijfplaats, kraamverblijfplaats, paar-/baltsverblijfplaats (die ook als individuele winterverblijfplaats gebruikt kunnen worden) en massawinterverblijfplaats. Deze functies worden mede bepaald door specifieke kenmerken van bebouwing en/of bomen op de onderzoekslocatie. Deze verblijfplaatsen kunnen door verschillende vleermuissoorten worden gebruikt.

5.2.1 Verblijfplaatsen op de onderzoekslocatie

De bebouwing op de onderzoekslocatie is geschikt als verblijfplaats voor gebouwbewonende vleermuizen (**gewone dwergvleermuis**, **kleine dwergvleermuis**, **laatvlieger**, **gewone grootoorvleermuis**, **baardvleermuis** en **ruige dwergvleermuis**), vanwege de aanwezigheid van geschikte openingen die toegang verlenen tot de spouwmuren. De ruimte langs de dakranden geeft daarnaast toegang tot ruimte onder de dakpannen (zie figuur 5.7 en 5.8). De bebouwing kan gebruikt worden als paar-, kraam-, individuele winter-, en zomerverblijfplaats voor deze soorten. Negatieve effecten ten aanzien van vleermuizen zijn niet uit te sluiten. Nader onderzoek naar de genoemde verblijfsfuncties en vleermuissoorten is noodzakelijk (zie hoofdstuk 6).

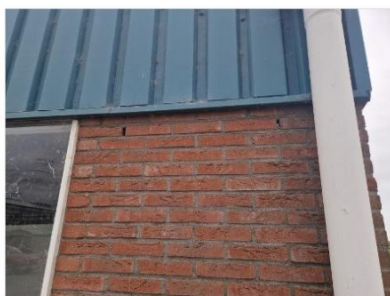
Ten aanzien van de **meervleermuis** valt de onderzoekslocatie buiten het verspreidingsgebied van de kraamkolonies van deze soort. Wel kan de bebouwing gebruikt worden als mannenverblijf van de meervleermuis (Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, 2025). Hierdoor dient het onderzoek te worden aangevuld naar mannenverblijven van de meervleermuis. De meervleermuis gebruikt daarnaast geen (bewoonde) woonhuizen voor zijn paarverblijfplaats. Aanvullend onderzoek naar paarverblijfplaatsen bij de overige opstallen wordt daarentegen wel nodig geacht (zie figuur 5.11).

Twee gebouwen zijn door de zeer kleine ruimtes alleen geschikt voor **baardvleermuis**, **gewone**, **ruige** en **kleine dwergvleermuis** (zie figuur 5.10 en 5.11, rood omcirkeld) en kan gebruikt worden als paar-, individuele winter-, en zomerverblijfplaats. De overige verblijfsfuncties en vleermuissoorten worden door de geringe beschikbare ruimte niet verwacht. Nader onderzoek naar de genoemde verblijfsfuncties en vleermuissoorten wordt noodzakelijk geacht (zie hoofdstuk 6).

De woningen op de onderzoekslocatie zijn maximaal twee bouwlagen en volledig vrijstaand. Het is derhalve niet te verwachten dat de woningen voldoende klimaatbufferend zijn om te functioneren als een massawinterverblijf. Hierdoor is het niet noodzakelijk om onderzoek uit te voeren naar de functie van het onderzoeksgebied als massawinterverblijfplaats.

De ondergrondse bunker in de zuidwesthoek van het perceel waar Zonneveldslaan 9 aan ligt, kan mogelijk een functie vervullen als winterverblijfplaats van de **gewone dwergvleermuis**, **ruige dwergvleermuis**, **watervleermuis**, **meervleermuis**, **baardvleermuis**, **kleine dwergvleermuis** en de **gewone grootoorvleermuis** (zie figuur 5.9 en 5.11, paars omcirkeld). Vleermuizen gebruiken bunkers omdat die een constante temperatuur, hoge luchtvochtigheid en rust bieden, wat ideaal is voor hun winterslaap. Nader onderzoek naar de functie voor winterverblijf voor deze soorten wordt nodig geacht (zie hoofdstuk 6).

Verder zijn er geen holtes of loshangend schors aangetroffen in de bomen op de onderzoekslocatie. Aanvullende stappen ten aanzien van boombewonende vleermuizen, worden niet nodig geacht.

Figuur 5.7 Open stootvoegen in de bebouwing op de onderzoekslocatie.

Figuur 5.8 Overhangende kantpannen bij de bebouwing op de onderzoekslocatie.

Figuur 5.9 Ondergrondse bunker op de onderzoekslocatie.

Figuur 5.10 Schuur direct naast kas 6.

Figuur 5.11 Geschikte opstallen voor gebouwwonende vleermuizen op de onderzoekslocatie. Rood omcirkeld: bebouwing alleen geschikt voor dwergvleermuizen. Paars omcirkeld: de aanwezige ondergrondse bunker.

5.2.2 Verblijfplaatsen buiten de onderzoekslocatie

In de directe omgeving van de onderzoekslocatie bevinden zich enkel woningen en agrarische percelen. Eventuele verblijfplaatsen hierin ondervinden door de afstand tot de bouwlocatie en de aard van de ingreep, geen directe hinder van de ingreep op de onderzoekslocatie. Het is echter wel van belang om rekening te houden met mogelijke lichtverstoring (zie hoofdstuk 6).

5.2.3 Foerageerhabitat

De onderzoekslocatie zal, gelet op het aanwezige habitat slechts deels gebruikt kunnen worden door in de omgeving verblijvende vleermuizen om te foerageren. Het betreft hier voornamelijk de bosschages en de watergangen. De omgeving rond de kassen, voornamelijk door lichtvervuiling, wordt niet geschikt geacht om te foerageren door in de omgeving levende vleermuizen. De impact door het mogelijke verlies van foerageermogelijkheden door het tijdelijk dempen van de watergangen en het kappen van de bosschages wordt niet als dusdanig verstorend gezien op de foerageermogelijkheden voor vleermuizen. De onderzoekslocatie bestaat grotendeels uit intensief gemaaid raaigrasland en wordt in hoge mate verstoord door strooilight afkomstig van de kassen. Hierdoor is het volledige gebied marginaal geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. De groenstrook tussen het Valkenburgsemeer en de onderzoekslocatie is van hogere kwaliteit, waardoor het belang van de onderzoekslocatie als foerageergebied voor vleermuizen laag wordt ingeschat. Wel kunnen tijdens de werkzaamheden en in de nieuwe situatie maatregelen worden genomen om het gebied geschikt te houden voor vleermuizen om te foerageren (zie hoofdstuk 6).

5.2.4 Vliegroutes

Vleermuizen maken veelal gebruik van lijnvormige (donkere) landschapselementen als houtsingels, beken en lanen om zich te verplaatsen tussen verblijfplaatsen en foerageergebieden. Bij de herinrichting van de onderzoekslocatie dienen verschillende watergangen naar verwachting gedempt of verlegd te worden. Hierdoor kunnen verbindingen en daarmee mogelijke vliegroutes voor vleermuizen (tijdelijk) verstoord raken. Werken aan de hand van een ecologisch werkprotocol kan er voor zorgen dat tijdens en na de werkzaamheden vliegroutes bruikbaar blijven voor in de omgeving levende vleermuizen. Hierbij dient gefaseerd gewerkt te worden met betrekking tot het dempen van de watergangen (zie figuur 5.12). Wanneer dit niet mogelijk wordt geacht, dient aanvullend onderzoek worden te uitgevoerd naar de functie van de watergangen als vliegroute voor vleermuizen (zie hoofdstuk 6).

Figuur 5.12 Potentiële vliegroutes voor vleermuizen op de onderzoekslocatie.

5.3 Grondgebonden zoogdieren

Diverse zoogdieren in Nederland zijn beschermd. Voor sommige algemeen voorkomende soorten geldt een provinciale vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkeling. Op deze wijze is er onderscheid te maken in streng beschermde en licht beschermde soorten.

5.3.1 Streng beschermde grondgebonden zoogdieren

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF ligt de onderzoekslocatie binnen het verspreidingsgebied van de volgende streng beschermde grondgebonden zoogdieren: steenmarter en boommarter.

De **steenmarter** heeft binnen zijn territorium verscheidene verblijfplaatsen. Steenmarters gebruiken hooizolders, loze ruimtes onder het dak, schuurtjes maar ook stenenstapels of takkenhopen, als verblijfplaats. Daarbij is de aanwezigheid van elementen zoals groenstroken, heggen, bosjes, greppels en bermen van belang om te kunnen migreren tussen verblijfplaatsen en foerageergebieden. Op de onderzoekslocatie zijn potentiële vaste rust- en verblijfplaatsen aanwezig in de vorm van vergroeiing van beplanting (zie figuur 5.13). Potentiële migratieroutes op de onderzoekslocatie zijn voornamelijk in de vorm van oevervegetatie langs de watergangen en staan in verbinding met de potentiële vaste rust- en verblijfsplaatsen. Bij de voorgenomen ingreep gaan bovengenoemde potentiële functies voor de steenmarter verloren waardoor nader onderzoek naar vaste rust- en verblijfplaatsen, migratieroutes en foerageergebied van de steenmarter op basis hiervan nodig wordt geacht (zie hoofdstuk 6).

Figuur 5.13 Verruigd perceel op de onderzoekslocatie.

De **boommarter** heeft een sterke voorkeur voor bosrijke landschapstypen op zowel zand- als kleigronden. De boommarter maakt gebruik van boomholtes, van onder andere spechten, holle bomen en ruimtes onder boomwortels en takkenrillen als verblijfplaats. De soort heeft binnen zijn territorium verscheidene vaste rust- en verblijfplaatsen en foerageergebieden. In tegenstelling tot de steenmarter, is de boommarter een mensschuwe soort en vermijdt gebieden met veel urbane verstoring. De onderzoekslocatie is niet gelegen in een bosrijke omgeving en staat permanent onder urbane verstoring door de frequent gebruik van de locatie door mensen. De onderzoekslocatie vormt geen geschikt leefgebied voor de boommarter waardoor nader onderzoek niet nodig wordt geacht.

5.3.2 Licht beschermde grondgebonden zoogdieren

De onderzoekslocatie vormt geschikt habitat voor een aantal soorten grondgebonden zoogdieren. Het gaat daarbij om algemene soorten als bijvoorbeeld **konijn** en **diverse muizensoorten**. Maatregelen zijn nodig om negatieve effecten op deze dieren te voorkomen (hoofdstuk 6).

5.4 Reptielen

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komen er in de directe omgeving van de onderzoekslocatie de volgende streng beschermde reptiel: zandhagedis.

De onderzoekslocatie is voor de **zandhagedis** niet geschikt als leefgebied. De zandhagedis is sterk gebonden aan duin- en heidegebieden welke niet op de onderzoekslocatie aanwezig zijn. De waarneming welke het dichtst bij de onderzoekslocatie is van de zandhagedis is volgens NDFF in het Pan van Persijn, een bos wat ten westen ligt van de onderzoekslocatie. Deze waarneming is gedaan op 2,3km van het dichtstbijzijnde gedeelte van de onderzoekslocatie. De onderzoekslocatie bevat geen geschikt leefgebied en bevindt zich niet in de nabijheid van de Pan van Persijn waardoor het onwaarschijnlijk is dat de soort zich in dit gebied bevindt. Nader onderzoek wordt niet noodzakelijk geacht.

5.5 Amfibieën

Diverse amfibieën in Nederland zijn beschermd. Voor sommige algemeen voorkomende soorten geldt een provinciale vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkeling. Op deze wijze is er onderscheid te maken in streng beschermde en licht beschermde soorten.

5.5.1 Streng beschermde amfibieën

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF is binnen enkele kilometers rondom de onderzoekslocatie de volgende streng beschermde soort waargenomen: de rugstreeppad.

De **rugstreeppad** gebruikt ondiepe, snel opwarmende wateren om zich in voort te planten en verschuilt zich buiten de voortplantingsperiode in zandhopen of zanderige bodems. Dergelijke wateren zijn niet aanwezig binnen de onderzoekslocatie of in de directe omgeving. Nader onderzoek naar de rugstreeppad wordt niet nodig geacht. Wel blijkt uit de waarnemingen in de NDFF dat de rugstreeppad in de omgeving rondom de onderzoekslocatie voorkomt. Ook is in mei 2024 op ca. 400 meter ten zuidwesten een rugstreeppad populatie in de buurt van de onderzoekslocatie waargenomen. Ondanks dat de onderzoekslocatie op huidig moment niet geschikt is voor de rugstreeppad, is het mogelijk dat tijdens de werkzaamheden geschikt habitat ontstaat voor deze soort. Geadviseerd wordt om preventieve maatregelen te nemen (zie hoofdstuk 6).

5.5.2 Licht beschermde amfibieën

De onderzoekslocatie vormt geschikt landhabitat voor **algemene amfibieënsoorten** als de bruine kikker, kleine watersalamander en gewone pad. De watergangen die zich op de onderzoekslocatie bevinden kunnen onderkomen bieden aan algemene soorten. Op de onderzoekslocatie kunnen deze soorten beschutting vinden tussen de ruigte en onder takkenhopen. Maatregelen zijn in het kader van de zorgplicht benodigd voor deze soortgroep (hoofdstuk 6).

5.6 Vissen

Er zijn volgens verspreidingsgegevens van de NDFF geen beschermde vissoorten bekend uit de omgeving van de onderzoekslocatie. In de watergangen kunnen echter wel algemene vissoorten voorkomen zoals de baars en de blankvoorn. Indien de watergangen worden gedempt zijn er maatregelen benodigd om te voldoen aan de zorgplicht voor deze soorten (hoofdstuk 6).

5.7 Ongewervelden

5.7.1 Libellen

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF zijn binnen enkele kilometers rondom de onderzoekslocatie de volgende streng beschermde soorten waargenomen: gevlekte glanslibel en gevlekte witsnuitlibel.

De **gevelekte glanslibel** is een soort die voorkomt in mesotrofe moerassen. De voortplantingswateren liggen veelal nabij uitgestrekte open riet- en zeggen- ruigten en staan doorgaans onder invloed van kwel. De soort jaagt voornamelijk in en langs bos en struweel. De gegevens uit NDFF hebben betrekking op waarnemingen gedaan in natuurgebied Lentevreugd, onderdeel van Hollands Duin. Doordat de onderzoekslocatie voornamelijk kassen en agrarische percelen betreft, worden beschermde libellensoorten op de onderzoekslocatie niet verwacht. Nader onderzoek naar deze soort wordt derhalve niet nodig geacht.

De **gevelekte witsnuitlibel** komt voornamelijk voor in verlandingszones van laagveenmoerassen, bosplassen en hoogveen- en heidevennen op de hoge zandgronden. Ook in duinen wordt deze soort aangetroffen bij verlandingsvegetaties met een laagveen karakter. Deze habitats delen kenmerken zoals helder, ondiep water (tot één meter), matige voedselrijkdom en beschutte ligging. Zowel vegetatieloze als dichtbegroeide wateren worden vermeden. De gegevens uit NDFF hebben betrekking op waarnemingen in het Leidse Hout. Doordat de onderzoekslocatie voornamelijk kassen en agrarische percelen betreft, worden beschermde libellensoorten op de onderzoekslocatie niet verwacht. Nader onderzoek naar deze soort wordt derhalve niet nodig geacht.

5.7.2 Vlinders

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF is binnen enkele kilometers rondom de onderzoekslocatie de volgende streng beschermde soort waargenomen: grote vos.

De **grote vos** komt voor in vochtige open bossen, bosranden, boomgaarden en andere plekken met grote solitaire bomen. De soort is een zwerflustige soort en voedt zich met bloedende bomen, rottend fruit en honingdauw. De waardplanten voor ei-afzet is voornamelijk de iep, maar ook zoete kers en enkele wilgensoorten. Deze waardplanten zijn op de onderzoekslocatie niet waargenomen. De waarnemingen van de grote vos concentreren zich echter op de omliggende habitats die zich beter lenen voor deze soort. Tevens plant de grote vos zich voornamelijk voor op voedselarme zandgronden. Dit type habitat, waar geschikte waardplanten in hogere dichtheden aanwezig zijn, is niet aanwezig op deze onderzoekslocatie. Het is derhalve uitgesloten dat er binnen de onderzoekslocatie geschikt habitat aanwezig is voor een (deel)populatie van een beschermde vlindersoort. Nader onderzoek naar beschermde vlindersoorten op de onderzoekslocatie wordt niet noodzakelijk geacht.

5.7.3 Overige ongewervelden

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF is binnen enkele kilometers rondom de onderzoekslocatie de volgende streng beschermde soorten waargenomen: platte schijfhoren.

In Nederland leeft de **platte schijfhoren** voornamelijk in ondiepe, onbeschaduwde wateren met rijke onderwatervegetatie. De dieren worden onder andere aangetroffen in plassen en voedselrijke sloten van (veen-)weidegebieden. De watergangen op de onderzoekslocatie vormen vanwege de aanwezigheid van rijke onderwatervegetatie geschikt habitat voor de platte schijfhoren. Bij de werkzaamheden in of aan de watergang dient rekening gehouden te worden met de mogelijk aanwezige streng beschermde platte schijfhoren. Nader onderzoek wordt noodzakelijk geacht om de aan-, dan wel afwezigheid van deze soort aan te tonen (zie hoofdstuk 6).

5.8 Planten

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF zijn binnen enkele kilometers rondom de onderzoekslocatie de volgende streng beschermde soorten waargenomen: echte gamander, glad biggenkruid, blaasvaren en de muurbloem.

De **echte gamander** groeit op zonnige tot licht beschaduwde plaatsen op matig droge, matig voedselarme, meestal kalkrijke grond, zoals grasland, kale stenige plaatsen, bosranden en zeeduin. Er zijn volgens de NDFF binnen een straal van drie kilometer rondom de onderzoekslocatie twee waarnemingen gedaan in woonwijken. Deze hebben betrekking tot verwilderde planten op braakliggende terreinen waar zand is gestort met vermoedelijk zaden van deze soort. Geschikt habitat van de echte gamander is echter op de locatie niet aanwezig. Nader onderzoek naar deze vaatplant wordt derhalve niet nodig geacht.

Glad biggenkruid komt voor op schrale, open plaatsen en kalkarme gronden zoals zandige graslanden, zeeduin en bermen. Het groeit vooral op voedselarme, zonnige plekken waar de bodem goed doorlatend is. Binnen de grenzen van de onderzoekslocatie ontbreken dergelijke omstandigheden. Verder is tijdens het veldbezoek de soort ook niet waargenomen. Nader onderzoek naar deze soort wordt derhalve niet nodig geacht.

De **blaasvaren** is een varensort van enkele decimeters hoog die vooral groeit op oude muren en taluds van holle wegen, waar vochtige, stenige en vaak kalkrijke omstandigheden in de schaduw aanwezig zijn. Ook kan de soort voorkomen op rotsen, puinhellingen, in hellingbossen, langs bosgreppels en incidenteel op boomstompen. Dergelijk habitat is op de onderzoekslocatie niet aanwezig. Nader onderzoek naar de blaasvaren wordt niet nodig geacht.

De **muurbloem** groeit onder andere op oude verweerde muren van kerken, ruïnes, stadsmuren en forten die met zachte kalkspecie zijn gevoegd. De bloeiperiode van deze soort is van april tot juni, waarvan de vegetatieve delen jaarrond zichtbaar zijn. De bunker op de onderzoekslocatie is geïnspecteerd op aanwezigheid van de muurbloem, waarbij de soort niet aangetroffen is. Nader onderzoek naar deze soort wordt derhalve niet noodzakelijk geacht.

5.9 Specifieke zorgplicht

Onder de specifieke zorgplicht vallen de in Nederland in het wild levende vogelsoorten, genoemd in bijlage I van de Vogelrichtlijn, en niet in de bijlage genoemde, geregeld in Nederland voorkomende trekvogelsoorten als bedoeld in artikel 2.4, tweede lid, van de Vogelrichtlijn. Verder vallen hieronder de soorten uit bijlagen II, IV en V van de Habitatrichtlijn en dier- en plantensoorten genoemd in de Rode Lijsten.

Een Rode Lijst is een overzicht van levende soorten die uit Nederland zijn verdwenen of dreigen te verdwijnen. Dit wordt bepaald op basis van zeldzaamheid en/of negatieve trend. De lijsten worden periodiek vastgesteld door de Minister van Economische Zaken. De dier- en plantensoorten zijn onderverdeeld in categorieën. Naast vogels zijn er ook lijsten voor amfibieën, bijen, dagvlinders, haften, kokerjuffers, korstmossen, land- en zoetwaterweekdieren, libellen, mossen, paddenstoelen, platwormen, reptielen, sprinkhanen en krekels, steenvliegen, vissen en zoogdieren. Zie tabel 5.1 voor de Rode Lijstsoorten die volgens de verspreidingsgegevens van de NDFF binnen enkele kilometers rondom de onderzoekslocatie zijn waargenomen.

Tabel 5.1 Rode Lijstsoorten die volgens de verspreidingsgegevens van de NDFF binnen enkele kilometers rondom de onderzoekslocatie zijn waargenomen.

Soortgroep	Soort
Dagvlinders	Oranje zandoogje
Vaatplanten	Ruige leeuwentand

Soortgroep	Soort
Vogels	29 soorten
Zoogdieren	Haas, konijn, wezel

Het oranje zandoogje leeft in bloemrijke graslanden, bermen en verwilderde graslanden. Het geeft de voorkeur aan zonnige, open plekken met veel grassen waarin de rupsen kunnen leven. De waardplant van het oranje zandoogje zijn diverse grassoorten, zoals kropaar, rood zwenkgras, gewoon struisgras, grote vossenstaart en kweek. De waardplanten zijn mogelijk aanwezig op de onderzoekslocatie. Het gebied ten oosten van de onderzoekslocatie, Vliegveld Valkenburg, biedt echter beter geschikt habitat voor het oranje zandoogje door de weinig menselijke invloeden. Wel wordt geadviseerd om in het inrichtingsplan rekening te houden met het oranje zandoogje door bloemrijke graslanden te realiseren. Dit kan worden meegenomen in een separaat ecologisch werkprotocol.

Ruige leeuwentand komt voor op matig voedselrijke, droge tot vochtige graslanden en bermen. Hij groeit vooral op zonnige plekken met een goed doorlatende bodem. De akkers op de onderzoekslocatie zijn over het algemeen te voedselrijk en te dichtbegroeid voor deze soort. Hierdoor is het niet aannemelijk dat deze soort op de onderzoekslocatie voorkomt.

De vogels zijn in bovenstaande paragrafen reeds besproken. Wanneer geschikt habitat aanwezig is en nadelige effecten plaatsvinden op de soorten zijn passende maatregelen aangegeven. Er zijn geen aanwijzingen dat de soorten die hiervoor zijn besproken belangrijke leefgebieden of habitats hebben die overlappen met de onderzoekslocatie.

Het konijn leeft in open landschappen zoals duinen, graslanden en akkers met droge, zanderige grond. Het graaft uitgebreide gangenstelsels (burchten) op plekken met korte vegetatie voor goed overzicht en bescherming. Tijdens het veldbezoek zijn geen (sporen van) konijnen aangetroffen. Tevens is de onderzoekslocatie ook marginaal geschikt voor deze soort. De haas komt voor in open landbouwgebieden, weiden en akkers met voldoende dekking van hoge vegetatie. In tegenstelling tot het konijn graaft hij geen holen, maar rust hij overdag in ondiepe legerplaatsen op de grond. De haas kan echter goed gedijen op de onderzoekslocatie. Door met de inrichtingsplannen rekening te houden met de haas, kan het gebied na de realisatie ook geschikt zijn voor de haas om voor te komen. Dit kan worden meegenomen in een separaat ecologisch werkprotocol.

De wezel leeft in gevarieerde landschappen zoals graslanden, houtwallen, akkerranden en bosranden. Hij gebruikt holtes van andere dieren of dichte vegetatie als schuilplaats en jaagt vooral op kleine knaagdieren. Door met de inrichtingsplannen rekening te houden met de wezel, kan het gebied na de realisatie ook geschikt zijn voor deze soort om voor te komen. Dit kan worden meegenomen in een separaat ecologisch werkprotocol.

6 Toetsing aan soortenbescherming

Als gevolg van de voorgenomen ingreep op de onderzoekslocatie kunnen er schadelijke handelingen optreden die leiden tot negatieve gevolgen en daarmee een vergunningsplichtig geval. In dit hoofdstuk wordt beschreven voor welke soorten er sprake is van dreigende overtreding van de Omgevingswet en of met eenvoudige maatregelen overtreding is te voorkomen. Verder wordt beschreven voor welke soorten een vervolgetraject noodzakelijk is, bijvoorbeeld omdat toetsing van de ingreep aan de Omgevingswet op basis van de huidige onderzoeksinspanning niet mogelijk is, en wat de eventuele consequenties zijn ten aanzien van vergunningen.

6.1 Broedvogels

6.1.1 Jaarrond beschermde broedvogels

Huismus en gierzwaluw

De huismus en gierzwaluw staan vermeld in de Europese Vogelrichtlijn. De nesten van huismussen en gierzwaluwen zijn het gehele jaar beschermd en vallen onder beschermingscategorie 2 van vogelnesten. Dit zijn nesten van koloniebroeders die elk seizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. Volgens artikel 11.37, eerste lid van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) is het verboden nesten van deze soorten te beschadigen, te vernielen of weg te nemen.

Indien er op de onderzoekslocatie nestplaatsen van huismussen en gierzwaluwen aanwezig zijn, hetgeen op basis van de huidige informatie niet is uit te sluiten, zal de voorgenomen ingreep kunnen leiden tot negatieve effecten ten aanzien van de huismus en gierzwaluw en daarmee een vergunningsplichtig geval. Om vast te stellen of er broedgevallen van deze soorten op de onderzoekslocatie aanwezig zijn dient een nader onderzoek uitgevoerd te worden tijdens het broedseizoen van de huismus en gierzwaluw voor de volledige ontwikkeling van de onderzoekslocatie.

Wanneer werkzaamheden buiten het broedseizoen van de huismus en gierzwaluw plaatsvinden (globaal buiten de periode maart tot en met augustus) en worden uitgevoerd aan de hand van een ecologisch werkprotocol, kunnen diverse werkzaamheden mogelijk gefaseerd worden uitgevoerd. Hierbij kan worden gedacht aan de sloopwerkzaamheden van de kassen zonder aantasting potentieel functioneel leefgebied van deze soorten. Het is echter van belang dat te allen tijde verstoring van beschermde soorten wordt voorkomen. Het is derhalve noodzakelijk om dit te laten begeleiden door een ter zake kundige ecooloog.

Dagroofvogels en uilen

Het leefgebied van dagroofvogels en uilen zijn beschermd volgens artikel 11.37, eerste lid, Bal van de Omgevingswet. De nesten van deze soorten zijn het gehele jaar beschermd en vallen onder categorie 4 van vogelnesten: 'Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen'.

Door het grote aantal hectaren dat ontwikkeld gaat worden zal er veel geschikt foerageergebied verloren gaan voor in de omgeving levende dagroofvogels en uilen. Door het uitvoeren van nader onderzoek naar de functie van de onderzoekslocatie als foerageergebied voor deze soorten, zal worden vastgesteld of dit foerageergebied onderdeel vormt van essentieel foerageergebied van de in de eventueel in de omgeving broedende vogels. Door middel van nader onderzoek moet worden vastgesteld of het gaat om primair of secundair foerageergebied, zodat het essentiële leefgebied, wat van belang is voor een broedlocatie van uilen en dagroofvogels, niet in het geding komt.

Boomvalk

Het leefgebied van de boomvalk is beschermd volgens artikel 11.37, eerste lid, Bal van de Omgevingswet. De nesten van deze soort zijn het gehele jaar beschermd en vallen onder categorie 4 van vogelnesten: 'Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen'.

Tijdens het veldbezoek is een geschikt nest voor een boomvalk aangetroffen binnen de invloedsferen van de werkzaamheden. Indien er gewerkt wordt binnen de verstoringafstand van 75 meter, dient van tevoren te worden onderzocht of dit nest in gebruik is door de boomvalk. Mocht dit het geval zijn, zouden de werkzaamheden vallen onder een flora- en fauna-activiteit binnen de Omgevingswet.

Huiszwaluw

Op basis van onderhavige quickscan kan redelijkerwijs worden gesteld dat bijzondere ecologische omstandigheden aanwezig zijn die rechtvaardigen dat aanwezige nesten van de huiszwaluw op de onderzoekslocatie een jaarrond beschermde status zouden moeten hebben. Volgens artikel 11.37 van de Omgevingswet is het verboden nesten van de huiszwaluw te beschadigen, te vernielen of weg te nemen. Als er op de onderzoekslocatie actieve nestplaatsen van deze soort zijn, wat op basis van de huidige informatie niet kan worden uitgesloten, kan het mogelijk slopen of uitvoeren van werkzaamheden aan de bebouwing leiden tot overtreding van de Omgevingswet. Een nader onderzoek naar de huiszwaluw kan uitgevoerd worden tijdens het broedseizoen van de soort.

6.1.2 Algemene broedvogels

Het is verboden nesten te beschadigen, te vernielen of weg te nemen zonder een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit (artikel 11.37, lid 1, Bal). Voor algemene broedvogels wordt deze vergunning echter niet verleend. De nesten mogen om die reden worden weggenomen wanneer deze op dat moment niet in gebruik zijn en dit door een deskundig ecooloog is vastgesteld. Voor de algemene broedvogelsoorten die op de onderzoekslocatie zijn te verwachten geldt dat, indien de werkzaamheden buiten het broedseizoen worden uitgevoerd, er geen overtredingen plaats zullen vinden met betrekking tot deze soorten. In de Omgevingswet wordt geen vaste periode gehanteerd voor het broedseizoen. Globaal kan voor het broedseizoen de periode maart tot eind augustus worden aangehouden. Geldend is echter de aanwezigheid van een broedgeval op het moment van ingrijpen.

Met betrekking tot het verwijderen van de aanwezige beplanting buiten het broedseizoen wordt geadviseerd om ook het snoeiafval buiten het broedseizoen te verwijderen. Een grote stapel snoeiafval vormt namelijk een ideale broedlocatie voor kleine vogelsoorten als de winterkoning. Indien onverhoopt een dergelijke soort hierin tot broeden komt, mag het snoeiafval niet eerder worden verwijderd dan wanneer de jongen definitief zijn uitgevlogen.

6.2 Vleermuizen

Alle vleermuissoorten zijn opgenomen in bijlage IV van de EU-Habitatrichtlijn, dier- en plantensoorten van communautair belang die strikt moeten worden beschermd. Vleermuizen worden ook benoemd in Bijlage II van de conventie van Bonn. Zowel de verblijfplaatsen als essentieel foerageergebied en essentiële vliegroutes zijn beschermd.

Verblijfplaatsen

De bebouwing op de onderzoekslocatie is in principe geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen. De sloop van de bebouwing zou in geval van aanwezigheid van een verblijfsfunctie van vleermuizen kunnen leiden tot schadelijke handelingen die leiden tot een vergunningsplichtig geval. Ook kan verstoring van omliggende gebouwen (behouden percelen) verstoord kunnen raken bij de aanwezigheid van een verblijfplaats.

Gelet op de geschiktheid van de onderzoekslocatie voor vleermuizen, zal nader onderzoek noodzakelijk zijn om de daadwerkelijke functie van het gebied voor vleermuizen te kunnen vaststellen. Deze informatie is benodigd om vast te kunnen stellen of overtredingen van de Omgevingswet aan de orde zijn. De vleermuissoorten die onderzocht dienen te worden zijn de gewone dwergvleermuis, kleine dwergvleermuis, laatvlieger, gewone grootoorvleermuis, meervleermuis, baardvleermuis en ruige dwergvleermuis (paar-, zomer-, kraam- en individuele winterverblijfplaats). Ook dient bij twee gebouwen het mannenverblijf van de meervleermuis te worden onderzocht. Daarnaast dient de ondergrondse bunker te worden onderzocht op winterverblijfplaats voor de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, watervleermuis, meervleermuis, baardvleermuis, kleine dwergvleermuis en de gewone grootoorvleermuis.

Een dergelijk nader onderzoek dient te worden uitgevoerd conform het vleermuisprotocol 2021, geactualiseerd voor meervleermuis 2025 (Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, 2025). Dit houdt in dat afhankelijk van de potentiële functies er in de periode april tot en met september een aantal veldbezoeken uitgevoerd dient te worden. Vervolgens kan aan de hand van de onderzoeksresultaten worden vastgesteld of er overtredingen plaats zullen vinden bij de uitvoering van het project.

Bij het aantreffen van verblijfplaatsen van vleermuizen zijn, bij de voorgenomen werkzaamheden aan of in de directe nabijheid van de geschikte opstallen, negatieve effecten te verwachten en is een vergunningsaanvraag voor een flora- en fauna-activiteit aan de orde. Door het treffen van maatregelen zal de functionaliteit van een rust- of voortplantingsplaats behouden moeten worden en zal schade aan individuen moeten worden voorkomen. Deze maatregelen, omschreven in een activiteitenplan, dienen vervolgens ter goedkeuring aan de provincie te worden voorgelegd via het Omgevingsloket.

Indien gewerkt wordt aan de hand van een ecologisch werkprotocol en met ecologische begeleiding, kunnen diverse werkzaamheden mogelijk gefaseerd worden uitgevoerd. Hierbij kan gedacht worden aan de sloop van de kassen die niet in de nabijheid staan van opstallen die geschikt zijn voor vleermuizen. Het is echter van belang dat te allen tijde verstoring van beschermde soorten wordt voorkomen. Het is derhalve noodzakelijk om dit te laten begeleiden door een ter zake kundige ecooloog.

Vliegroutes

De watergangen op de onderzoekslocatie zijn in principe geschikt als vliegroute voor in de omgeving levende vleermuizen. Door het dempen en herinrichten van de watergangen op de onderzoekslocatie kunnen verbindingen en daarmee mogelijke vliegroutes voor vleermuizen verstoord worden. Werken aan de hand van een ecologisch werkprotocol kan er voor zorgen dat tijdens en na de werkzaamheden vliegroutes bruikbaar blijven voor in de omgeving levende vleermuizen. Hierbij dient gefaseerd gewerkt te worden met betrekking tot het dempen van de watergangen. Wanneer dit niet mogelijk wordt geacht, dient aanvullend onderzoek te worden uitgevoerd naar de functie van de watergangen als vliegroute voor vleermuizen.

Vleermuisvriendelijke verlichting

Maatregelen kunnen worden getroffen voor foerageergebieden nabij en op de onderzoekslocatie. Deze maatregelen betreffen het gebruik van vleermuisvriendelijke verlichting tijdens de realisatie- en gebruiksfase. Vleermuisvriendelijke verlichting is amberkleurig (1700 – 2200K) met omlaag staande armaturen. Op deze manier wordt strooilight en hiermee verstoring van deze lichtgevoelige soortgroep voorkomen. Hierdoor zal de functionaliteit van het gebied behouden blijven tijdens en na de voorgenomen ingrepen. Hiernaast dient het verlichten van de bomenrij en andere opgaande structuren in de omgeving tijdens de werkzaamheden te allen tijde voorkomen te worden.

6.3 Steenmarter

De steenmarter, is een beschermde inheemse diersoort volgens artikel 11.54 bal van de Omgevingswet. Het is hierdoor verboden om deze soort in zijn natuurlijk verspreidingshabitat opzettelijk te doden en vangen, alsook om vaste rustplaatsen en essentieel functioneel leefgebied van de soorten te beschadigen of vernielen.

Wanneer op de onderzoekslocatie essentiële onderdelen van de functionele leefomgeving van de steenmarter aanwezig is, hetgeen op basis van de huidige informatie niet is uit te sluiten, zal de voorgenomen ingreep kunnen leiden tot overtreding van de Omgevingswet. De ruigten en oeverbegroeiing op de onderzoekslocatie bieden potentieel habitat en mogelijk vaste rust- en voortplantingsplaatsen voor de steenmarter. Daarnaast is er geschikt voedsel op de onderzoekslocatie aanwezig. Het verwijderen van de aanwezige beplanting, ruigte en overige potentieel geschikte schuillocaties en het vergraven van hollen kan leiden tot vernietiging van vaste rustplaatsen en/of foerageergebied van deze soort, wat in strijd is met de Omgevingswet. Het is daarom van belang om vast te stellen dan wel uit te sluiten dat de steenmarter gebruik maakt van de onderzoekslocatie.

6.4 Rugstreeppad

De rugstreeppad is een beschermde inheemse diersoort op grond van bijlage IV Habitatrichtlijn, bijlage II Verdrag van Bern en in artikel 11.46 Bal onder de Omgevingswet. De onderzoekslocatie in de huidige staat niet geschikt voor de rugstreeppad om te verblijven.

Tijdens de werkzaamheden kan er geschikt habitat voor de rugstreeppad ontstaan in de vorm van vergraafbaar zand waar rugstreeppadden uit de omgeving op af kunnen komen. Zonder het treffen van aanvullende maatregelen biedt dit de soort de kans het gebied te koloniseren, wat mogelijk tot vertraging kan leiden van het project. Door het gebied voorafgaande aan de start van de werkzaamheden te omringen met een amfibieënscherm, kan worden voorkomen dat de rugstreeppad de onderzoekslocatie betreedt.

Dit scherm moet gemaakt zijn van stevig plastic van 50 centimeter hoog en minimaal 10 centimeter worden ingegraven in de grond. Rond het scherm dienen aan de binnenkant voorzieningen te worden aangebracht om de aanwezige algemeen voorkomende dieren de kans te geven om te ontsnappen. Deze voorzieningen bestaan uit ingegraven halve emmers waarbij aan de buitenzijde van het scherm zanderige taluds zullen worden gecreëerd. Op deze manier kunnen de aanwezige soorten wel uit het projectgebied ontsnappen maar het gebied niet van buitenaf betreden. De emmers zullen met een onderlinge tussenruimte van ongeveer 10 meter moeten worden geplaatst. Naast de emmers kan gebruik worden gemaakt van zandwallen aan de binnenkant van het faunascherm. Via deze zandwallen hebben de aanwezige individuen de mogelijkheid om het projectgebied te verlaten. Periodiek zal het faunascherm worden gecontroleerd om de effectiviteit te controleren. Dit kan worden opgenomen in een separaat ecologisch werkprotocol.

6.5 Platte schijfhoren

De platte schijfhoren is opgenomen in bijlage IV van de EU-Habitatrichtlijn, diersoorten van communautair belang die strikt moeten worden beschermd. De sloten op de onderzoekslocatie worden mogelijk gebruikt door deze soort. Bij (dempings)werkzaamheden kunnen individuen van de platte schijfhoren worden gedood. Aanvullend onderzoek moet daarom uitwijzen of de platte schijfhoren daadwerkelijk gebruik maakt van de onderzoekslocatie. Aanvullend onderzoek naar de platte schijfhoren kan uitgevoerd worden aan de hand van DNA-onderzoek. Hierbij worden watermonsters genomen uit de sloten op de onderzoekslocatie, die vervolgens worden geanalyseerd in het laboratorium.

6.6 Algemene grondgebonden zoogdieren en amfibieën

Voor de te verwachten soorten geldt dat de werkzaamheden mogelijk verstorend kunnen werken. Als gevolg van graafwerkzaamheden kunnen dieren verwond of gedood worden en hollen kunnen worden verwijderd. Dit houdt een overtreding van artikel 11.54 (Bal) in. Voor de te verwachten soorten geldt, op grond van het provinciale soortenbeleid, bij ruimtelijke ontwikkelingen echter een vrijstelling, waardoor geen vergunning hoeft te worden aangevraagd. Het is echter in het kader van de zorgplicht (artikel 11.27 en 11.28, Bal) wel noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor de aanwezige individuen en al het redelijkerwijs mogelijke

dient gedaan te worden om het doden van individuen te voorkomen. Dit kan worden opgenomen in een separaat ecologisch werkprotocol.

6.7 Specifieke zorgplicht

Voor de specifieke zorgplicht soorten geldt dat negatieve gevolgen voor belangrijke leefgebieden of natuurlijke habitats van deze soorten dienen te worden voorkomen. Er dienen passende preventieve maatregelen te worden getroffen, welke moeten worden gemonitord op effectiviteit én er moeten passende herstelmaatregelen worden getroffen.

Op de onderzoekslocatie is sprake van geschikt habitat voor hazen, wezel en oranje zandoogje. Deze soorten staan vermeld op de Rode Lijst. Het is in principe mogelijk dat deze soorten op de onderzoekslocatie aanwezig zijn. Geadviseerd wordt om deze vier soorten in de permanente situatie een mogelijkheid te geven op de onderzoekslocatie te verblijven. Dit kan worden opgenomen in een separaat ecologisch werkprotocol en/of inrichtingsplan.

6.8 Overige soort(groep)en

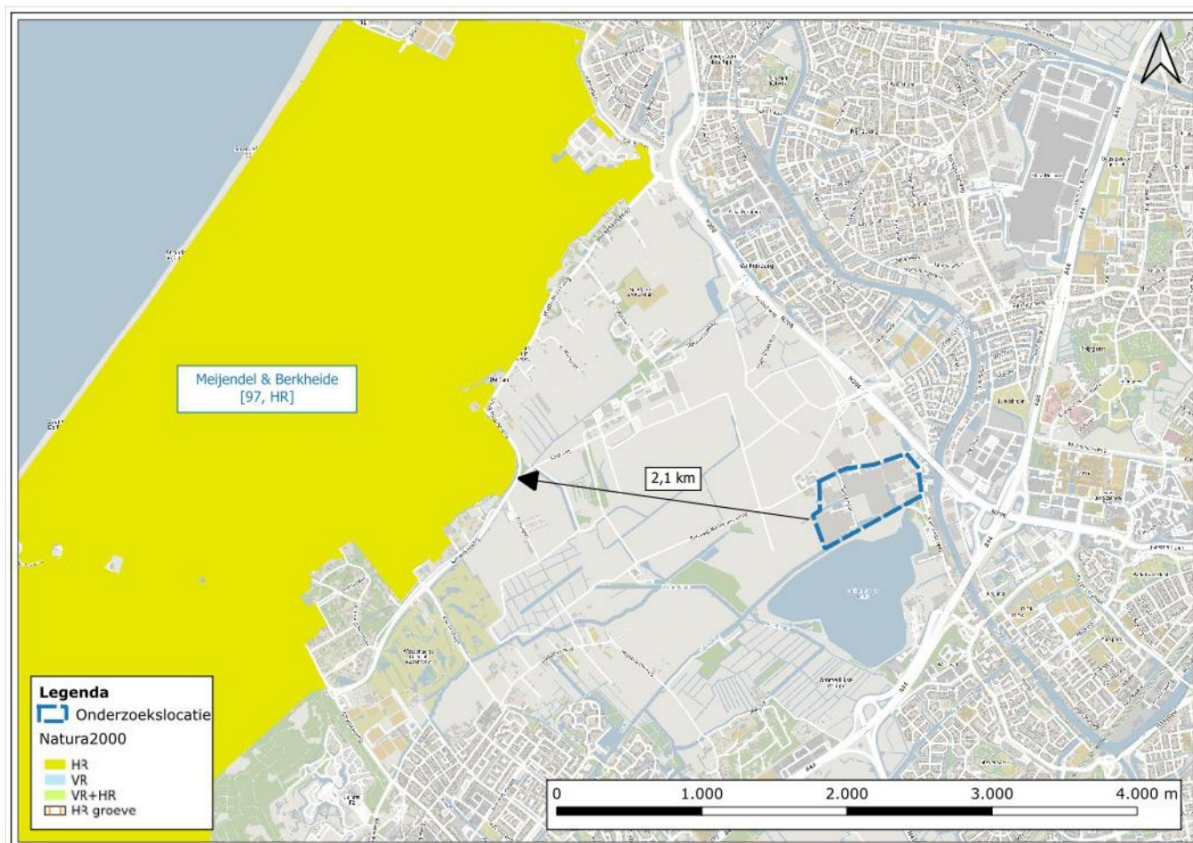
Overtredingen van de Omgevingswet ten aanzien van beschermde soorten behorend tot de overige soortgroepen zijn wegens het ontbreken van geschikt habitat/verblijfsmogelijkheden, op basis van verspreidingsgegevens, de aanwezigheid van voldoende alternatieven en/of gezien de aard van de ingreep in dit geval niet aan de orde.

7 Toetsing aan gebiedsbescherming

In algemene zin kan er door een plan sprake zijn van negatieve gevolgen, op vanuit de Omgevingswet aangewezen beschermde gebieden. In dit hoofdstuk wordt beschreven voor welke gebieden er mogelijk sprake is van negatieve effecten als gevolg van de voorgenomen ingrepen op de onderzoekslocatie. Verder wordt beschreven of een vervolgtraject noodzakelijk is en wat de eventuele consequenties zijn ten aanzien van vergunningen.

7.1 Natura 2000

De onderzoekslocatie is niet gelegen binnen de grenzen, of in de directe nabijheid van een gebied dat aangewezen is als Natura 2000. Het meest nabijgelegen Natura 2000-gebied, Meijndel & Berkheide, bevindt zich op circa 2,1 kilometer afstand ten westen van de onderzoekslocatie (zie figuur 7.1).

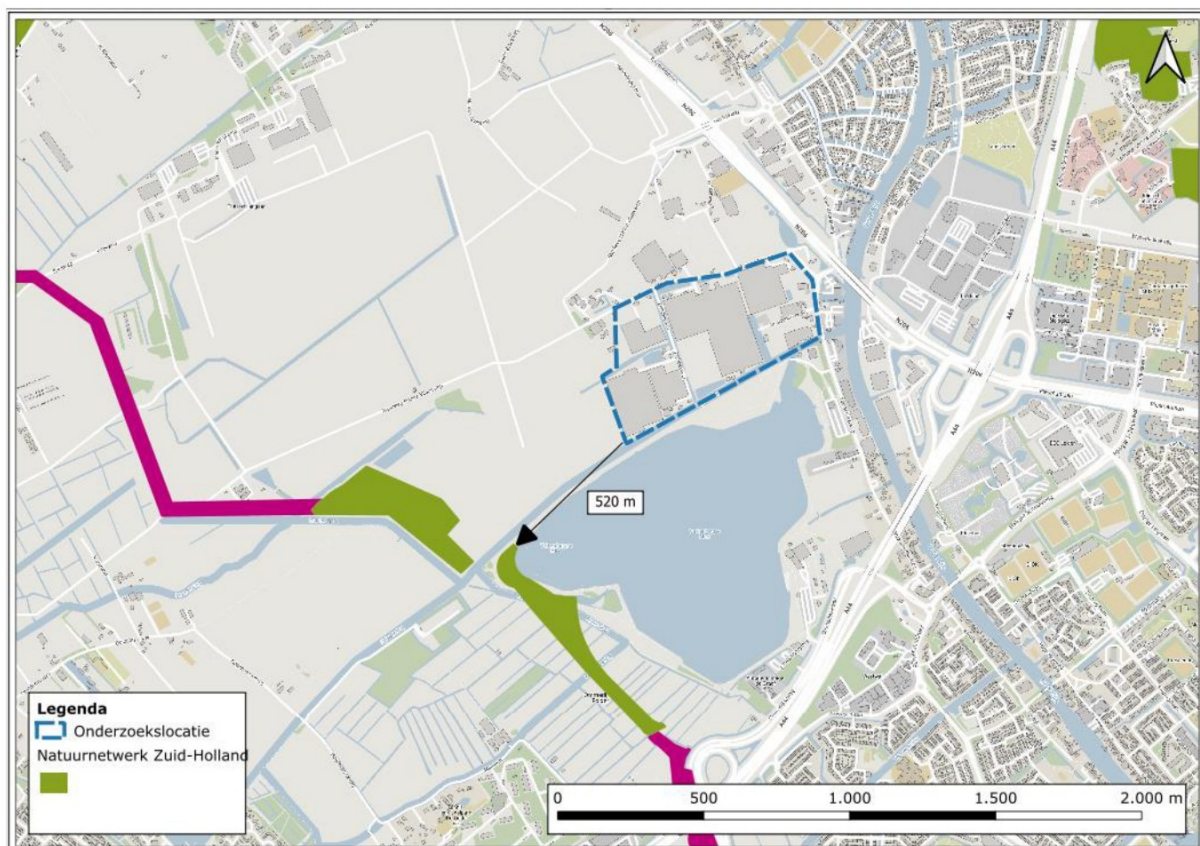
Figuur 7.1 Ligging van de onderzoekslocatie ten opzichte van Natura 2000.

De onderzoekslocatie is niet gelegen binnen een Natura 2000-gebied. Indien er sprake zou zijn van een effect, betreft dit een extern effect. Externe effecten als gevolg van licht, trilling en geluid als door de voorgenomen plannen op de onderzoekslocatie zijn, gezien de afstand tot de meest nabijgelegen Natura 2000-gebieden niet te verwachten. Externe effecten als gevolg van een toename van stikstofdepositie (bij de realisatie- en gebruiksfase) zijn vanwege de voorgenomen werkzaamheden op voorhand niet uit te sluiten. Vervolgonderzoek in het kader van de vergunningplicht 'Natura 2000-activiteit' ten aanzien van stikstof wordt

noodzakelijk geacht. Dit kan in eerste instantie worden onderzocht middels een modelberekening (AERIUS-calculator).

7.2 Natuurnetwerk Nederland

De onderzoekslocatie maakt geen deel uit van het Natuurnetwerk. De onderzoekslocatie ligt niet in de nabijheid van een gebied, behorend tot het Natuurnetwerk Nederland. Het meest nabijgelegen gebied bevindt zich circa 520 meter zuidwesten van de onderzoekslocatie. In figuur 7.2 is de ligging van de onderzoekslocatie ten opzichte van het Natuurnetwerk Nederland weergegeven.

Figuur 7.2 Ligging van de onderzoekslocatie ten opzichte van het Natuurnetwerk Nederland.

Gelet op artikel 7.61 van de omgevingsverordening van de provincie Zuid-Holland uit 2023 worden beperkingen opgelegd vanuit het kader van het Natuurnetwerk Nederland wanneer deze gelegen zijn in het Natuurnetwerk Nederland, of deel uitmaken van de strategische reservering van natuur. Beide vereisten zijn niet van toepassing op de onderhavige onderzoekslocatie. Vervolgonderzoek in het kader van het Natuurnetwerk Nederland wordt niet noodzakelijk geacht.

8 Houtopstanden

In artikel 11.112 zijn de oogmerken opgenomen voor de activiteiten die houtopstanden, hout en houtproducten betreffen. De oogmerken met betrekking tot vellen en herplanten van houtopstanden hebben betrekking op de natuurbescherming, de instandhouding van het bosareaal in Nederland en het beschermen van landschappelijke waarden. De Omgevingswet beschermt bos van minimaal 10 are en bomenrijen van minimaal 21 bomen, gelegen buiten de bebouwde kom (de zogenaamde 'houtopstanden'). Het is verboden deze houtopstanden geheel of gedeeltelijk te vellen zonder voorafgaande melding bij het bevoegd gezag. In dit hoofdstuk wordt beschreven of er bij de voorgenomen kap sprake is van meldingsplicht en herplantplicht. Verder wordt beschreven of er vervolmaatregelen getroffen dienen te worden ten behoeve van de voorgenomen houtkap.

De bomen op de onderzoekslocatie vallen niet onder de definitie houtopstanden, als bedoeld in artikel 11.111 (Bal). De te vellen bomen op de onderzoekslocatie betreffen minder dan 21 bomen, waardoor het niet wordt gezien als een houtopstand. Voor deze houtopstand geldt geen meldingsplicht en herplantplicht. Mogelijk is het wel nodig een vergunning voor de kap aan te vragen bij de gemeente. Hiervoor dient contact te worden opgenomen met de betreffende gemeente.

9 Samenvatting en conclusies

Sweco heeft in opdracht van REDC V-Burg Dev B.V. een quickscan natuurwaarden uitgevoerd bij de Zijlhoek en De Woerd te Valkenburg.

Het onderzoek heeft tot doel om in te schatten of er op de onderzoekslocatie planten- en diersoorten, gebieden of houtopstanden aanwezig zijn die volgens de natuurbescherming onder de Omgevingswet een beschermde status hebben en die mogelijk negatieve gevolgen kunnen ondervinden door de voorgenomen ingreep.

De initiatiefnemer is voornemens een farmaceutisch bedrijf te realiseren. Er is nog weinig bekend over de exacte werkzaamheden die uitgevoerd gaan worden. Er wordt derhalve uitgegaan van een *worst-case scenario*, waarin alle bomen worden gekapt, watergangen worden gedempt en alle opstallen worden geamoveerd (exclusief de te behouden percelen in figuur 2.3).

De aanwezigheid van geschikt habitat op de onderzoekslocatie voor de verschillende soorten en soortgroepen is weergegeven in tabel 9.1. In tabel 9.2 zijn de effecten op beschermde gebieden en houtopstanden weergegeven. In de tabellen is samengevat of de voorgenomen ingreep mogelijk nadelige gevolgen kan hebben en wat de consequenties zijn voor eventuele vervolgstappen, zoals soortgericht nader onderzoek of vergunningstrajecten. In de tabellen is weergegeven of maatregelen noodzakelijk zijn om negatieve effecten en/of vergunningsplichtige gevallen voor bepaalde soortgroepen te voorkomen.

Tabel 9.1 Overzicht geschiktheid onderzoekslocatie voor soortgroepen en te nemen vervolgstappen.

Soortgroep		Geschikt habitat	Ingreep verstorend	Nader onderzoek	Omgevings-vergunning	Bijzonderheden / opmerkingen*
Broedvogels	algemeen	ja	mogelijk	nee	nee	Werkzaamheden uitvoeren buiten het broedseizoen of voorafgaande broedinspectie uitvoeren
	jaarrond beschermd	ja	mogelijk	ja	mogelijk	Nader onderzoek uitvoeren naar huiszwaluw, diverse roofvogels, uilen, huismus en gierzwaluw
Vleermuizen	verblijfplaatsen	ja	mogelijk	ja	mogelijk	Nader onderzoek uitvoeren naar gebouwbewonende vleermuizen
	foerageergebied	ja	nee	nee	nee	Voldoende alternatief in de omgeving beschikbaar, aandacht voor verlichting
	vliegroutes	ja	mogelijk	mogelijk	mogelijk	Sloten gefaseerd verleggen, anders aanvullend onderzoek naar vliegroutes
Grondgebonden zoogdieren		ja	mogelijk	ja	mogelijk	Nader onderzoek naar de steenmarter. Tevens aandacht voor algemene soorten
Amfibieën		ja	mogelijk	nee	nee	Aandacht voor aanwezigheid van rugstreeppad in de omgeving. Tevens aandacht voor algemene soorten
Reptielen		nee	nee	nee	nee	-
Vissen		ja	mogelijk	nee	nee	Aandacht voor algemene soorten bij werkzaamheden in de sloot
Libellen en vlinders		nee	nee	nee	nee	-
Overige ongewervelden		ja	mogelijk	ja	mogelijk	Nader onderzoek naar de platte schijfhoren
Vaatplanten		nee	nee	nee	nee	-
Overige soorten specifieke zorgplicht		ja	mogelijk	nee	nee	Werken met een inrichtingsplan en een werkprotocol

Tabel 9.2 Overzicht effecten t.o.v. beschermde gebieden en houtopstanden en te nemen vervolgstappen.

Gebiedsbescherming	Gebied aanwezig	Ingrep verstoring	Nader onderzoek	Vergunningsplicht	Bijzonderheden / opmerkingen*
Natura 2000	2,1 km	mogelijk	ja	mogelijk	AERIUS-berekening uitvoeren
Natuurnetwerk Nederland	520 m	nee	nee	nee	-
Houtopstanden	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	-

* Wijzigingen in het planvoornemen kunnen van invloed zijn op de uitkomst van het onderzoek.

Conclusies en aanbevelingen

Door het uitvoeren van nader onderzoek naar de functie van de onderzoekslocatie als foerageergebied voor **uilen** en **dagroofvogels**, zal worden vastgesteld of dit foerageergebied onderdeel vormt van essentieel foerageergebied van de in de eventueel in de omgeving broedende vogels. Door middel van nader onderzoek moet worden vastgesteld of het gaat om primair of secundair foerageergebied, zodat het essentiële leefgebied, wat van belang is voor een broedlocatie van uilen en roofvogels, niet in het geding komt.

Indien er op de onderzoekslocatie nestplaatsen van **huismussen** en **gierzwaluwen** aanwezig zijn, hetgeen op basis van de huidige informatie niet is uit te sluiten, zal de voorgenomen ingreep kunnen leiden tot negatieve effecten ten aanzien van de huismus en daarmee een vergunningsplichtig geval. Om vast te stellen of er broedgevallen van de huismus op de onderzoekslocatie aanwezig zijn dient een nader onderzoek uitgevoerd te worden tijdens het broedseizoen van de soort. Wanneer werkzaamheden buiten het broedseizoen van de huismus en gierzwaluw plaatsvinden en worden uitgevoerd aan de hand van een ecologisch werkprotocol, kunnen diverse werkzaamheden mogelijk gefaseerd worden uitgevoerd. Het is echter van belang dat te allen tijde verstoring van beschermde soorten wordt voorkomen. Het is derhalve noodzakelijk om dit te laten begeleiden door een ter zake kundige ecooloog.

Als er op de onderzoekslocatie actieve nestplaatsen van de **huiszwaluw** zijn, wat op basis van de huidige informatie niet kan worden uitgesloten, kan het mogelijk slopen of uitvoeren van werkzaamheden aan de bebouwing leiden tot overtreding van de Omgevingswet. Een nader onderzoek naar de huiszwaluw kan uitgevoerd worden tijdens het broedseizoen van de soort.

Tijdens het veldbezoek is een geschikt nest voor een **boomvalk** aangetroffen binnen de invloedsferen van de werkzaamheden. Indien er gewerkt wordt binnen de verstoringafstand van 75 meter, dient van tevoren te worden onderzocht of dit nest in gebruik is door de boomvalk.

Voor de **algemene broedvogelsoorten** die op de onderzoekslocatie zijn te verwachten geldt dat, indien de werkzaamheden buiten het broedseizoen worden uitgevoerd, er geen overtredingen plaats zullen vinden met betrekking tot deze soorten.

De bebouwing op de onderzoekslocatie is potentieel geschikt als verblijfplaats voor verschillende **vleermuissoorten**, waardoor de beoogde werkzaamheden zonder nader onderzoek mogelijk kan leiden tot overtreding van de Omgevingswet. Aanvullend vleermuisonderzoek is derhalve noodzakelijk om te bepalen of verblijfplaatsen aanwezig zijn. Indien vleermuizen worden aangetroffen, dient een vergunning te worden aangevraagd voorafgaande aan de werkzaamheden. Indien gewerkt wordt aan de hand van een ecologisch werkprotocol en met ecologische begeleiding, kunnen diverse werkzaamheden mogelijk gefaseerd worden uitgevoerd. Het is echter van belang dat te allen tijde verstoring van beschermde soorten wordt voorkomen. Het is derhalve noodzakelijk om dit te laten begeleiden door een ter zake kundige ecooloog.

Bij de werkzaamheden dienen maatregelen te worden genomen om **vliegroutes** in de vorm van watergangen te behouden en verstoring te voorkomen, onder meer door gefaseerd werken en het toepassen van vleermuisvriendelijke, amberkleurige verlichting (1700–2200K) die strooilicht minimaliseert.

De ruigten en oeverbegroeiing op de onderzoekslocatie bieden potentieel habitat en mogelijk vaste rust- en voortplantingsplaatsen voor de **steenmarter**. Het is daarom van belang om vast te stellen dan wel uit te sluiten dat de steenmarter gebruik maakt van de onderzoekslocatie.

De onderzoekslocatie in de huidige staat niet geschikt voor de **rugstreeppad** om te verblijven. Tijdens de werkzaamheden kan er geschikt habitat voor de rugstreeppad ontstaan in de vorm van vergraafbaar zand waar rugstreeppadden uit de omgeving op af kunnen komen. Zonder het treffen van aanvullende maatregelen biedt dit de soort de kans het gebied te koloniseren, wat mogelijk tot vertraging kan leiden van het project. Door het gebied te omringen met een amfibieënscherp voorafgaande aan de werkzaamheden, kan worden voorkomen dat de rugstreeppad de onderzoekslocatie betreedt. Dit kan worden opgenomen in een separaat ecologisch werkprotocol.

De sloten op de onderzoekslocatie worden mogelijk gebruikt door de **platte schijfhoren**. Aanvullend onderzoek moet daarom uitwijzen of de platte schijfhoren daadwerkelijk gebruik maakt van de onderzoekslocatie. Aanvullend onderzoek naar de platte schijfhoren kan uitgevoerd worden aan de hand van DNA-onderzoek.

Het is in het kader van de zorgplicht (artikel 11.27 en 11.28, Bal) noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor de aanwezige **algemene soorten** en al het redelijkerwijs mogelijke dient gedaan te worden om het doden van individuen te voorkomen. Dit kan worden opgenomen in een separaat ecologisch werkprotocol.

Op de onderzoekslocatie is sprake van geschikt habitat voor hazen, wezel en oranje zandoogje. Deze soorten staan vermeld op de **Rode Lijst**. Het is in principe mogelijk dat deze soorten op de onderzoekslocatie aanwezig zijn. Geadviseerd wordt om deze vier soorten in de permanente situatie een mogelijkheid te geven op de onderzoekslocatie te verblijven. Dit kan worden opgenomen in een separaat ecologisch werkprotocol en/of inrichtingsplan.

Externe effecten als gevolg van een toename van **stikstofdepositie** zijn vanwege de voorgenomen werkzaamheden op voorhand niet uit te sluiten. Vervolgonderzoek in het kader van de vergunningplicht 'Natura 2000-activiteit' ten aanzien van stikstof wordt noodzakelijk geacht voor de realisatie- en gebruiksfase. Dit kan in eerste instantie worden onderzocht middels een modelberekening (AERIUS-calculator).

Geraadpleegde bronnen

- BIJ12 (2023a). Kennisdocument gierzwaluw. Opgehaald van <https://www.bij12.nl/kennisdocumenten/>.
- BIJ12 (2023b). Kennisdocument huismus. Opgehaald van <https://www.bij12.nl/kennisdocumenten/>.
- BIJ12 (2024a). Kennisdocument gewone dwergvleermuis. Opgehaald van <https://www.bij12.nl/kennisdocumenten/>.
- BIJ12 (2017b). Kennisdocument steenuil. Opgehaald van <https://www.bij12.nl/kennisdocumenten/>.
- Limpens H. & Regelink J. (2017). Vleermuizen en planologie. Zoogdiervereniging, Nijmegen.
- Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (z.d.). Natura 2000 gebieden. 20 oktober 2025 van <https://www.natura2000.nl/gebieden>.
- Nationale Database Flora en Fauna (z.d.). Uitvoerportaal; zoekgebied 3 km, periode 2020-2025. NDFF. 20 oktober 2025 van <https://ndff-ecogrid.nl>.
- Ravon (z.d.). Soorten. 20 oktober 2025 van <https://www.ravon.nl/Soorten/Soortinformatie>.
- Sovon (z.d.). Soortenoverzicht. 20 oktober 2025 van <https://stats.sovon.nl/stats/soorten>.
- Verspreidingsatlas (z.d.). NDFF Verspreidingsatlas. 20 oktober 2025 van <https://www.verspreidingsatlas.nl/>.
- Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus (2025). Vleermuisprotocol 2021, geactualiseerd voor meervleermuis 2025. Opgehaald van <https://www.netwerkgroenebureaus.nl/vleermuisprotocol-2021-geactualiseerd-voor-meervleermuis>.
- Vlinderstichting (z.d.) Vlinders. 20 oktober 2025 van <https://www.vlinderstichting.nl/vlinders>.
- Vlinderstichting (2023). Onderzoeksprotocol vlinders en libellen. Geraadpleegd van <https://assets.vlinderstichting.nl/docs/d6244e52-8087-4ca0-9d87-a52e208a1751.pdf>.
- Vogelbescherming (z.d.). Vogelgids. 20 oktober 2025 van <https://www.vogelbescherming.nl/>.
- Zoogdiervereniging (z.d.) Zoogdiersoorten. 20 oktober 2025 van <https://www.zoogdiervereniging.nl/zoogdiersoorten>.
- Provinciale staten van Zuid-Holland (2019). Verordening (PZH-2019-677696264) houdende regels over het beschermen en benutten van de fysieke leefomgeving (Omgevingsverordening Zuid Holland). 20 oktober 2025 van <https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR622914/2>.

Bijlage 1 Natuurwetgeving en doelen Natura 2000

Natuurwetgeving Natura 2000

Deze bijlage geeft achtergrondinformatie over de natuurwetgeving waaraan de voorgenomen ingreep op de onderzoekslocatie wordt getoetst. Deze bijlage is niet toegespitst op de situatie op de onderzoekslocatie, maar geeft enkel een beschrijving van de vigerende, en per 1 januari 2024 geldende, wetgeving. Indien een plangebied in of nabij een beschermd gebied is gelegen, dan dient te worden bepaald of er een (extern) effect valt te verwachten op Natura 2000.

Natura 2000 is de benaming voor een Europees netwerk van natuurgebieden waarin belangrijke flora en fauna voorkomen, gezien vanuit een Europees perspectief. Met Natura 2000 wil men deze flora en fauna duurzaam beschermen. De staatssecretaris van Economische Zaken heeft voor Nederland ruim 162 Natura 2000-gebieden aangewezen. Gezamenlijk hebben ze een oppervlak van ruim 1,1 miljoen hectare. Ze maken deel uit van een samenhangend netwerk van natuurgebieden in de Europese Unie die zijn aangewezen op grond van de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn. Het doel van Natura 2000 is het keren van de achteruitgang van de biodiversiteit.

Binnen een gebied kan spanning optreden tussen economie en ecologie. In een zogenaamd beheerplan leggen Rijk en provincies vast welke activiteiten, op welke wijze mogelijk zijn. Uitgangspunt is steeds het realiseren van ecologische doelen met respect voor en in een zorgvuldige balans met wat particulieren en ondernemers willen. Het opstellen gebeurt daarom in overleg met alle direct betrokkenen, zoals beheerders, gebruikers, omwonenden, gemeenten, natuurorganisaties en waterschappen. Samen geven ze invulling aan beleven, gebruiken en beschermen. Daar draait het om in de Nederlandse Natura 2000-gebieden (bron: Regiegroep Natura 2000).

Het is verboden zonder vergunning van gedeputeerde staten een project te realiseren dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een Natura 2000-gebied, maar afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied (artikel 2.7, lid 2 Wnb. en per 1 januari 2024 artikel 5.1, lid 1, sub e Ow).

Handelingen die een negatieve invloed hebben op Natura 2000-gebieden, worden slechts onder strikte voorwaarden toegestaan. Een vergunning is vereist. Door middel van het Nederlandse vergunningsstelsel wordt een zorgvuldige afweging gewaarborgd. De vergunningen zullen beoordeeld en afgegeven worden door het bevoegd gezag. De provincie is bevoegd gezag voor de toetsing van handelingen met mogelijke gevolgen voor beschermde Natura 2000-gebieden (de gebiedenbeschermingsbepalingen). Alleen bij ruimtelijke ingrepen waarmee grote nationale belangen zijn gemoeid, blijft het Rijk bevoegd gezag.

Doelen Natura 2000

Voor ieder Natura 2000-gebied geldt dat deze een specifiek internationaal belang heeft voor bepaalde soorten en/of habitattypen. Op grond van de staat van instandhouding en het relatief belang van soorten en habitattypen zijn de belangrijkste verbeteropgaven en doelen op landelijk niveau vastgesteld. Deze landelijke doelen vormen de kaders voor de formulering van instandhoudingdoelen op gebiedsniveau. Algemene doelen zijn behoud en indien van toepassing herstel van:

- De bijdrage van het Natura 2000-gebied aan de ecologische samenhang van Natura 2000 zowel binnen Nederland als binnen de Europese Unie;
- De bijdrage van het Natura 2000-gebied aan de biologische diversiteit en aan de gunstige staat van instandhouding van natuurlijke habitats en soorten binnen de Europese Unie, die zijn opgenomen in bijlage I of bijlage II van de Habitatrichtlijn. Dit behelst de benodigde bijdrage van het gebied aan het streven naar een op landelijk niveau gunstige staat van instandhouding voor de habitattypen en de soorten waarvoor het gebied is aangewezen;

- De natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied, inclusief de samenhang van de structuur en functies van de habitattypen en van de soorten waarvoor het gebied is aangewezen;
- De op het gebied van toepassing zijnde ecologische vereisten van de habitattypen en soorten waarvoor het gebied is aangewezen.

Bijlage 2 Natuurwetgeving Natuurnetwerk Nederland

Natuurwetgeving Natuurnetwerk Nederland

Deze bijlage geeft achtergrondinformatie over de natuurwetgeving waaraan de voorgenomen ingreep op de onderzoekslocatie is getoetst. Deze bijlage is niet toegespitst op de situatie op de onderzoekslocatie, maar geeft enkel een beschrijving van de vigerende, en per 1 januari 2024 geldende, wetgeving. Indien een plangebied in of nabij een beschermd gebied is gelegen, dan dient te worden bepaald of er een (extern) effect valt te verwachten. Het gaat daarbij om gebieden behorend tot het Natuurnetwerk Nederland.

Het Natuurnetwerk Nederland is het Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Het netwerk moet natuurgebieden beter verbinden met elkaar en met het omringende agrarisch gebied.

Het Natuurnetwerk Nederland bestaat uit:

- Bestaande natuurgebieden, waaronder de 20 Nationale Parken;
- Gebieden waar nieuwe natuur aangelegd wordt;
- Landbouwgebieden, beheerd volgens agrarisch natuurbeheer;
- Ruim 6 miljoen hectare grote wateren: meren, rivieren, de Noordzee en de Waddenzee;
- Alle Natura 2000-gebieden.

In de Omgevingswet staan de bijzondere provinciale natuurgebieden en bijzondere provinciale landschappen in de omgevingsverordening (artikel 2.44, lid 4 en 5 Ow en artikel 7.6, lid 1 Bkl).

Initiatiefnemers van ingrepen binnen (of in de directe nabijheid van) het Natuurnetwerk Nederland dienen de effecten van de ingreep op kernkwaliteiten en omgevingscondities te onderzoeken. De omgevingscondities zullen ten opzichte van de oorspronkelijke situatie mogelijk veranderen. Dit zal middels nader onderzoek/toetsing inzichtelijk gemaakt moeten worden.

Ingrepen die de natuur significant aantasten, mogen niet worden toegestaan in het bestemmingsplan ("nee"), tenzij ze een groot openbaar belang dienen én er geen alternatieven zijn buiten de natuur. Als het toegestaan is, is natuurcompensatie verplicht (op een andere plek moet dan nieuwe natuur komen).

Bijlage 3 Omgevingswet

Omgevingswet

AFDELING 2.6 BIJZONDERE TAKEN EN BEVOEGDHEDEN

§ 2.6.3 Bijzondere bevoegdheden natuur en landschap

Artikel 2.44 (aanwijzing natuurgebieden en landschappen)

1. Onze Minister voor Natuur en Stikstof wijst ter uitvoering van de Vogelrichtlijn of de Habitatrichtlijn Natura 2000-gebieden aan en stelt daarbij instandhoudingsdoelstellingen voor die gebieden vast.
2. Onze Minister voor Natuur en Stikstof kan ter uitvoering van de Vogelrichtlijn of de Habitatrichtlijn bijzondere nationale natuurgebieden aanwijzen en instandhoudingsdoelstellingen voor die gebieden vaststellen.
3. Onze Minister voor Natuur en Stikstof kan nationale parken aanwijzen.
4. Bij omgevingsverordening worden de gebieden aangewezen die behoren tot het natuurnetwerk Nederland.
5. Bij omgevingsverordening kunnen gebieden, met uitzondering van Natura 2000-gebieden of gebieden als bedoeld in het vierde lid, worden aangewezen als bijzondere provinciale natuurgebieden en bijzondere provinciale landschappen.

AFDELING 5.1 DE OMGEVINGSVERGUNNING

§ 5.1.1 Verbodsbepalingen

Artikel 5.1 (omgevingsvergunningplichtige activiteiten wet)

1. Het is verboden zonder omgevingsvergunning de volgende activiteiten te verrichten:
 - a. een afwijkkomgevingsplanactiviteit,
 - b. een rijksmonumentenactiviteit,
 - c. een ontgrondingsactiviteit,
 - d. een stortingsactiviteit op zee,
 - e. een Natura 2000-activiteit,
 - f. een jachtgeweeractiviteit,
 - g. een valkeniersactiviteit, tenzij het gaat om een bij algemene maatregel van bestuur aangewezen geval.
2. Het is verboden zonder omgevingsvergunning de volgende activiteiten te verrichten:
 - a. een bouwactiviteit,
 - b. een milieubelastende activiteit,
 - c. een lozingsactiviteit op:
 - 1°. een oppervlaktewaterlichaam,
 - 2°. een zuiveringstechnisch werk,
 - d. een wateronttrekkingsactiviteit,
 - e. een mijnbouwlocatieactiviteit,
 - f. een beperkingengebiedactiviteit met betrekking tot:
 - 1°. een weg,
 - 2°. een waterstaatswerk,
 - 3°. een luchthaven,
 - 4°. een hoofdspoorweg, lokale spoorweg of bijzondere spoorweg,
 - 5°. een installatie in een waterstaatswerk,

- g. een flora- en fauna-activiteit, voor zover het gaat om een bij algemene maatregel van bestuur aangewezen geval.

§ 5.1.2 Reikwijdte aanvraag omgevingsvergunning en aanwijzing bevoegd gezag

Artikel 5.7 (aanvraag los of gelijktijdig)

1. Een aanvraag om een omgevingsvergunning kan naar keuze van de aanvrager op een of meer activiteiten betrekking hebben.
2. Met het oog op een doelmatig waterbeheer wordt een omgevingsvergunning voor wateractiviteiten, in bij algemene maatregel van bestuur aangewezen gevallen, los aangevraagd van de omgevingsvergunning voor andere activiteiten als bedoeld in de artikelen 5.1 en 5.4.
3. Een omgevingsvergunning voor een activiteit waarbij de locatie van ondergeschikt belang is, wordt, in bij algemene maatregel van bestuur aangewezen gevallen, los aangevraagd van de omgevingsvergunning voor andere activiteiten.
4. Een omgevingsvergunning voor een milieubelastende activiteit en een omgevingsvergunning voor een wateractiviteit, met uitzondering van een als wateractiviteit aan te merken beperkingengebiedactiviteit, worden gelijktijdig aangevraagd als:
 - a. die activiteiten betrekking hebben op dezelfde ippc-installatie, of
 - b. op die activiteiten de Seveso-richtlijn van toepassing is.
5. Dit artikel is van overeenkomstige toepassing op aanvragen om wijziging van de voorschriften van een omgevingsvergunning.

Besluit kwaliteit leefomgeving

AFDELING 7.3 INSTRUCTIEREGELS MET HET OOG OP NATUURBESCHERMING

§ 7.3.1 Natuurnetwerk Nederland

Artikel 7.6 (aanwijzing en begrenzing natuurnetwerk Nederland)

1. Bij omgevingsverordening worden de gebieden die het natuurnetwerk Nederland, bedoeld in artikel 2.44, vierde lid, van de wet, vormen, aangewezen en wordt de geometrische begrenzing daarvan vastgelegd.
2. De militaire terreinen OT De Haar, OT De Vlasakkers, OT Havelte West, OT Leusderheide, OT Marnewaard en OT Oirschotse Heide, genoemd in bijlage XIV, onder A, waarvan de geometrische begrenzing bij ministeriële regeling is vastgelegd, maken geen deel uit van het natuurnetwerk Nederland.

Artikel 7.8 (beschermingsregime)

1. Bij omgevingsverordening worden in het belang van de bescherming, instandhouding, verbetering en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden van het natuurnetwerk Nederland regels gesteld over:
 - a. regels in omgevingsplannen als bedoeld in artikel 4.2, eerste lid, van de wet; en
 - b. projectbesluiten als bedoeld in artikel 2.23, eerste lid, aanhef en onder a, onder 4°, van de wet.
2. De regels verzekeren in ieder geval dat de kwaliteit en oppervlakte van het natuurnetwerk Nederland niet achteruitgaan, dat de samenhang tussen de gebieden van het natuurnetwerk wordt behouden en dat, als binnen het natuurnetwerk activiteiten worden toegelaten die nadelige gevolgen kunnen hebben voor de wezenlijke kenmerken of waarden van het natuurnetwerk, deze gevolgen tijdig worden gecompenseerd, zodanig dat de kwaliteit, oppervlakte en samenhang van het natuurnetwerk behouden blijven.
3. Over militaire terreinen en terreinen met een militair object als bedoeld in artikel 5.150, eerste lid, binnen het natuurnetwerk Nederland worden bij omgevingsverordening alleen regels gesteld die verzekeren dat

tijdige compensatie plaatsvindt van de nadelige gevolgen voor het natuurnetwerk door terreinverharding en bouwactiviteiten op die terreinen.

Besluit activiteiten leefomgeving

AFDELING 11.1 ACTIVITEITEN MET MOGELIJKE GEVOLGEN VOOR NATURA 2000-GEBIEDEN OF BIJZONDERE NATIONALE NATUURGEBIEDEN

§ 11.1.1 Algemeen

Artikel 11.6 (specifieke zorgplicht)

1. Degene die een activiteit als bedoeld in artikel 11.1, eerste lid, verricht en weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat die activiteit nadelige gevolgen kan hebben voor het belang, bedoeld in artikel 11.2, is verplicht:

- a. alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van diegene kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen;
- b. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen: die gevolgen zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken; en
- c. als die gevolgen onvoldoende kunnen worden beperkt: die activiteit achterwege te laten voor zover dat redelijkerwijs van diegene kan worden gevraagd.

2. De plicht, bedoeld in het eerste lid, houdt in ieder geval in dat:

- a. voorafgaand aan het verrichten van activiteiten in, of in de directe nabijheid van een Natura 2000-gebied of een bijzonder nationaal natuurgebied kennis wordt genomen van de informatie in het aanwijzingsbesluit van het gebied over de leefgebieden voor vogelsoorten, natuurlijke habitats en habitats van soorten waarvoor het gebied is aangewezen en de daarvoor geldende instandhoudingsdoelstellingen;
- b. wordt nagegaan of op voorhand op grond van objectieve gegevens verslechterende of significant verstorende gevolgen kunnen worden uitgesloten;
- c. als die gevolgen niet kunnen worden uitgesloten: wordt nagegaan welke gevolgen de activiteit kan hebben voor de leefgebieden, natuurlijke habitats en habitats van soorten, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen;
- d. alle passende preventieve maatregelen worden getroffen om verslechterende of significant verstorende gevolgen, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen, voor het betrokken gebied te voorkomen;
- e. tijdens en na het verrichten van de activiteit wordt nagegaan of de getroffen maatregelen de beoogde effecten hebben; en
- f. het verrichten van de activiteit wordt gestaakt, of, als staken van de activiteit redelijkerwijs niet meer mogelijk is, passende herstelmaatregelen worden getroffen als zich, ondanks de getroffen maatregelen, verslechterende of significant verstorende gevolgen voordoen voor de leefgebieden, natuurlijke habitats of habitats van soorten waarvoor het gebied is aangewezen.

AFDELING 11.2 ACTIVITEITEN MET BETREKKING TOT DIEREN OF PLANTEN IN HET WILD

§ 11.2.1 Algemeen

Artikel 11.27 (specifieke zorgplicht)

1. Degene die een flora- en fauna-activiteit of een activiteit als bedoeld in artikel 11.22, eerste lid, onder b tot en met g, verricht en weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat die activiteit nadelige gevolgen kan hebben voor de belangen, bedoeld in artikel 11.23, is verplicht:

- a. alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van diegene kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen;
- b. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen: die gevolgen zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken; en
- c. als die gevolgen onvoldoende kunnen worden beperkt: die activiteit achterwege te laten voor zover dat redelijkerwijs van diegene kan worden gevraagd.

2. Voor flora- en fauna-activiteiten houdt deze plicht in ieder geval in dat:

- a. voorafgaand aan het verrichten van de activiteit wordt nagegaan of er aanwijzingen zijn van de aanwezigheid op de locatie waar de activiteit wordt verricht of in de directe nabijheid van die locatie van:
 - 1°. van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten, genoemd in bijlage I bij de vogelrichtlijn, en niet in die bijlage genoemde, geregeld in Nederland voorkomende trekvogelsoorten als bedoeld in artikel 4, tweede lid, van die richtlijn;
 - 2°. van nature in Nederland in het wild levende dieren of planten van soorten, genoemd in de bijlagen II, IV en V bij de habitatrichtlijn;
 - 3°. dieren of planten van soorten, genoemd in bijlage IX of in de rode lijsten, bedoeld in artikel 2.19, vijfde lid, onder a, onder 3°, van de wet; en
 - 4°. voor die soorten belangrijke leefgebieden of natuurlijke habitats;
- b. als deze aanwijzingen er zijn: wordt vastgesteld of op voorhand op grond van objectieve gegevens nadelige gevolgen kunnen worden uitgesloten voor dieren van die soorten, hun nesten, hun foerageerplaatsen, hun voortplantingsplaatsen, hun rustplaatsen en hun eieren, of voor planten van die soorten;
- c. als die gevolgen niet kunnen worden uitgesloten: wordt nagegaan welke gevolgen de activiteit kan hebben voor dieren van die soorten, hun nesten, hun foerageerplaatsen, hun voortplantingsplaatsen, hun rustplaatsen en hun eieren, of voor planten van die soorten;
- d. alle passende preventieve maatregelen worden getroffen om die nadelige gevolgen te voorkomen;
- e. tijdens en na het verrichten van de activiteit wordt nagegaan of de getroffen maatregelen de beoogde effecten hebben; en
- f. het verrichten van de activiteit wordt gestaakt als de nadelige gevolgen toch niet worden voorkomen, of, als staken van de activiteit redelijkerwijs niet meer mogelijk is, passende herstelmaatregelen worden getroffen.

3. Voor de uitoefening van de jacht en activiteiten om populaties van in het wild levende dieren te beheren of om schade door dieren te bestrijden houdt deze plicht in ieder geval in, dat een ieder die een in het wild levend dier doodt of vangt voorkomt dat het dier onnodig lijdt.

Artikel 11.28 (voorkomen onnodig lijden van dieren)

Een ieder die een in het wild levend dier doodt of vangt, voorkomt dat het dier onnodig lijdt.

§ 11.2.3 Flora- en fauna-activiteiten: omgevingsvergunning soorten habitatrichtlijn

Artikel 11.46 (aanwijzing vergunningplichtige gevallen soorten habitatrichtlijn: schadelijke handelingen)

1. Het verbod, bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de wet, om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit te verrichten, geldt voor:

- a. het in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk doden of opzettelijk vangen van in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onder a, bij de habitatrichtlijn, bijlage II bij het verdrag van Bern of bijlage I bij het verdrag van Bonn;
- b. het opzettelijk verstoren van dieren als bedoeld onder a;
- c. het in de natuur opzettelijk vernielen of rapen van eieren van dieren als bedoeld onder a;

- d. het beschadigen of vernielen van de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld onder a; en
- e. het opzettelijk plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onder b, bij de habitatrichtlijn of bijlage I bij het verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied.

2. Het verbod geldt niet als:

- a. het verrichten van de activiteit op grond van een andere wet is toegestaan en is voldaan aan artikel 16, eerste lid, van de habitatrichtlijn; of
- b. de activiteit uitvoering geeft aan:
 - 1°. een instandhoudingsmaatregel als bedoeld in de artikelen 3, eerste lid en tweede lid, onder b, c en d, en 4, eerste lid, eerste zin, en tweede lid, van de vogelrichtlijn of artikel 6, eerste lid, van de habitatrichtlijn; of
 - 2°. een passende maatregel als bedoeld in artikel 6, tweede lid, van de habitatrichtlijn.

3. Onder de soorten, bedoeld in het eerste lid, onder a, worden niet begrepen de soorten, bedoeld in artikel 1 van de vogelrichtlijn.

§ 11.2.4 Flora- en fauna-activiteiten: omgevingsvergunning andere soorten

Artikel 11.54 (aanwijzing vergunningplichtige gevallen andere soorten: schadelijke handelingen)

1. Het verbod, bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de wet, om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit te verrichten, geldt voor:

- a. het opzettelijk doden of vangen van in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in bijlage IX, onder A;
- b. het opzettelijk beschadigen of vernielen van de vaste voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren als bedoeld onder a; en
- c. het opzettelijk in hun natuurlijke verspreidingsgebied plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van vaatplanten van de soorten, genoemd in bijlage IX, onder B.

2. Het verbod geldt niet als:

- a. het gaat om het doden of vangen van de bosmuis, de huisspitsmuis en de veldmuis, of om het beschadigen of vernielen van hun vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen, voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden;
- b. het verrichten van de activiteit op grond van een andere wet is toegestaan en is voldaan aan de eisen die zijn opgenomen artikel 8.74I van het Besluit kwaliteit leefomgeving; of
- c. de activiteit deel uitmaakt van:
 - 1°. een instandhoudingsmaatregel als bedoeld in de artikelen 3, eerste lid en tweede lid, onder b, c en d, en 4, eerste lid, eerste zin, en tweede lid, van de vogelrichtlijn of artikel 6, eerste lid, van de habitatrichtlijn; of
 - 2°. een passende maatregel als bedoeld in artikel 6, tweede lid, van de habitatrichtlijn.